

Evaluering af mentor- og forældrecoachindsatsen

Et initiativ til forebyggelse af radikalisering og ekstremisme under satspuljeaftalen fra 2015

Slutevaluering

Evaluering af mentor- og forældrecoach-indsatsen

Udarbejdet for Udlændinge- og Integrationsministeriet

Udarbejdet af Oxford Research A/S
Oktober 2019

Om Oxford Research
Knowledge for a better society

Oxford Research er en specialiseret videnvirksomhed med fokus på velfærdsområderne og erhvervs- og regionaludvikling.

Oxford Research gennemfører skræddersyede analyser, implementeringsevalueringer og effektevalueringer for offentlige myndigheder, fonde og organisationer i civilsamfundet. Vi rådgiver også om strategiudvikling, faciliterer udviklingsprocesser og formidler vores viden på undervisningsforløb og seminarer. Vi kombinerer akademisk fordybelse, strategisk forståelse og god kommunikation – på den måde skaber vi anvendelsesorienteret viden, der kan gøre en forskel.

Oxford Research er grundlagt i 1995 og har selskaber i Danmark, Norge, Sverige og Finland. Oxford Research er en del af Oxford Gruppen.

Oxford Research A/S
Falkoner Allé 20, 4.
2000 Frederiksberg C
Danmark
(+45) 33 69 13 69
office@oxfordresearch.dk
www.oxfordresearch.dk

Indhold

English abstract	4
1. Indledning	5
1.1 Virkningsevaluering som ramme	6
1.2 Læsevejledning	8
2. Hovedresultater	9
2.1 Anbefalinger	9
2.2 Implementerings- og resultatbarometer	10
3. Beskrivelse af mentorer og forældrecoaches	12
4. Hvilke aktiviteter er gennemført?	15
4.1 Uddannelse og overbygningsuddannelse	16
4.2 Vurdering, matchning og generel koordinering af indsatsen	19
4.3 Sagssupervision	22
4.4 Mentees og forældre tilknyttes mentorer og forældrecoaches	24
5. Resultater på kort sigt	25
5.1 Kompetencer til at anvende metodeN	26
5.2 Ressourcer og tid til indsatsen	31
5.3 Mentees og forældre modtager støtte	32
5.4 Yderligere fund og virksomme mekanismer	33
6. Resultater på mellemlangt sigt	35
6.1 Metodefidelitet	35
6.2 Udbytte for mentees og forældre	40
7. Metode og datagrundlag	43
7.1 Registreringer og spørgeskemaundersøgelse	43
7.2 Interviews	44

English abstract

The National Corps of Mentors and Parent Coaches formally constitute two initiatives in the Rate Adjustment Pool Agreement on Prevention of Extremism. During the course of the initiatives, however, they have been merged into one initiative.

With this initiative, a nationwide corps consisting of specialized mentors and parent coaches has been established. The corps is available across the country's municipalities, if the need arises, but performs its primary tasks in the municipalities it is affiliated with. The mentors have been trained to target individuals in extremist environments as well as people at risk of extremism. Parent coaches have been trained with special focus on supporting families and relatives of people in extremist environments as well as people at risk of extremism.

The mentoring aim to support people in extremist environments as well as those at risk of extremism in mastering their lives better, with the ultimate goal of reducing the risk of extremism. Through a parent coaching process, the purpose is for the families to have the skills and tools to support their children and adolescents in keeping themselves free from extremism and to curb risk behavior.

The evaluation shows that:

- A nationwide corps of mentors and parent coaches has been established and trained. The corps consists of several mentors and parent coaches (140) than expected (100).
- Contact is established between mentors/coaches and mentees/parents. There have not been many pairings, and the evaluation cannot document the reason for this.
- The method is considered difficult to acquire, and it must be regularly maintained so as not to rust. Many mentors/coaches have not been paired with a mentee/parent, and their skills therefore gradually erode.
- The follow-up training has been the instrumental for the maintenance of the mentors/coach's skills.
- The method is used with a low degree of fidelity. For many, it functions as an analytical backdrop with which the clients can be understood. However, mentors and parent coaches find the method meaningful and useful.
- The quantitative progression measurement of the evaluation cannot document progression for the clients. This is mainly due to a very limited amount of data, but also because the available data do not show progression relative to the short-term and medium-term goals.
- Mentors and parent coaches assess that the effort reduces the risk of ex-extremism.
- The method seems better suited for mentoring than for parent coaching.

1. Indledning

I januar 2015 indgik satspuljepartierne en aftale om udmøntning af 60,9 mio. kr. i perioden 2015-2018 til en styrket forebyggelse af radikaliserings og ekstremisme. Med aftalen blev der afsat midler til gennemførelse af i alt 19 initiativer på Udlændinge- og Integrationsministeriets område og på Justitsministeriets område. Initiativerne er fordelt på tre indsatsområder:

- Styrket kommunal indsats og opkvalificering af fagfolk
- Nye værktøjer til forebyggelse og exit
- Mobilisering af civilsamfund og lokalmiljøer

Satspuljeaftalen blev indgået i forlængelse af handlingsplanen fra september 2014 om forebyggelse af ekstremisme og radikaliserings. Med satspuljeaftalen udmøntes således en del af handlingsplanens initiativer.

Derudover blev der afsat midler til en ekstern evaluering af 12 af de 19 initiativer i satspuljeaftalen. Oxford Research har gennemført evalueringen af de første otte initiativer i perioden primo 2016 til primo 2019.

Denne rapport udgør en samlet slutevaluering af to af de 8 initiativer, som afrapporteres i 2019 (hvv. initiativ 5 og 18), som tilsammen dækker over det samlede nationale korps af mentor- og forældrecoaches.

Det nationale korps af mentorer og forældrecoaches udgør formelt set to initiativer i satspuljeaftalen om forebyggelse af ekstremisme. I løbet af afviklingen af initiativerne er de imidlertid blevet sammenlagt til ét initiativ, og de sidste to runder af uddannelsen er også blevet afholdt for både mentorer og forældrecoaches på samme tid. I denne evaluering vil de oprindeligt to initiativer derfor blive behandlet som ét.

Med indsatserne er der blevet etableret et landsdækkende korps bestående af specialiserede mentorer og forældrecoaches. Korpsset står til rådighed på tværs af landets kommuner, hvis behovet opstår, men udfører sine primære opgaver i de kommuner, det er tilknyttet. Mentorerne er blevet uddannet til at arbejde målrettet med personer i ekstremistiske miljøer samt personer i risiko for ekstremisme. Forældrecoaches er blevet uddannet med særligt fokus på at støtte familier og pårørende til personer i ekstremistiske miljøer samt personer i risiko for ekstremisme.

Den samlede metode, som korpsset er uddannet i, bygger videre på flere eksisterende metoder samt erfaringer fra socialfagligt relationsarbejde med hovedvægt på Tilværelsespsykologien, Den Løsningsfokuserede Tilgang og værktøjet Balanceret Risikovurdering. Den Løsningsfokuserede Tilgang og Balanceret Risikovurdering er evidensbaserede metoder, som er specifikt udvalgt, fordi de allerede benyttes med succes i flere kommuner. Tilværelsespsykologien har været brugt siden 2012 i regi af Aarhus Kommunes mentor- og forældrecoach indsats på ekstremismeområdet. De metodiske anvisninger bygger således dels på erfaringer fra forebyggende relationsarbejde i bred forstand, dels på erfaringer gjort som et led i udviklingsprojekter målrettet forebyggelse af ekstremisme. Uddannelsen er blevet

varetaget af Rambøll for Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme (fremover i rapporten refereret til som 'centeret').

Mentorforløbene har til formål at støtte personer i ekstremistiske miljøer samt personer i risiko for ekstremisme i at mestre deres tilværelse bedre, med det endelige mål, at risikoen for ekstremisme mindskes. Gennem et forældrecoachforløb er det formålet, at familierne får kompetencer og redskaber til at støtte deres børn og unge i at holde sig fri af ekstremisme og dæmme op for risikoadfærd.

Kommunerne får mulighed for at bruge fagprofessionelle til at igangsætte forløb, som kan dæmme op for risikoadfærd relateret til ekstremisme. Et mentorforløb indebærer ikke altid et forældrecoachforløb og visa versa, men de to indsatser kan sagtens kombineres.

Rapporten er udarbejdet i perioden december 2018-februar 2019 og er baseret på kvalitative data indsamlet i december 2018 samt kvantitative data indsamlet i hele bevillingsperioden 2015-2018. Slutevalueringen bygger på følgende kilder:

- Kvalitative interviews med mentorer, forældrecoaches og koordinatore
- Spørgeskemaundersøgelse med mentorer, forældrecoaches og koordinatore
- Resultatdata fra IT-systemet 'www.tilværelsesmestring.dk', hvor forløbene og progression dokumenteres
- Interviews med projektledere i hhv. Rambøll og Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme.

1.1 VIRKNINGSEVALUERING SOM RAMME

Evalueringen af mentor- og forældrecoachkorpset er tilrettelagt som en virkningsevaluering, hvor igennem det søges besvaret, hvorvidt initiativet har haft den ønskede virkning, samt hvorvidt den bagvedliggende formodning om, hvordan initiativet ville virke, har været korrekt. Denne type af evaluering er anvendelig, når man ønsker at undersøge, hvorvidt en indsats har levet op til de forudbestemte mål for indsatsen, og når man samtidig ønsker at få viden om, hvordan indsatsen virker – evt. med henblik på justering af indsatsen.

Denne evaluering indeholder ikke en effektevaluering – vi kan ikke sige noget om, hvorvidt indsatsen er årsag til en evt. progression hos de borgere, der modtager støtten. Og vi kan heller ikke måle, om indsatsen forhindrer en udvikling hen imod yderligere ekstremistiske aktiviteter eller miljøer hos de unge mentees. Der er flere årsager hertil.

For det første har vi ikke en kontrolgruppe, som vi kan sammenholde med den gruppe af børn, unge og forældre, som indgår i indsatsen. Dette begrænser evalueringens muligheder for at udtale sig om reelle effekter af indsatsen. Dog kan evalueringen stadig udtale sig om, hvorvidt mentorer og forældrecoaches oplever at have fået udbytte af indsatsen og om mentorer og forældrecoaches oplever, at de mentees og forældre de har arbejdet med, har fået udbytte af initiativet.

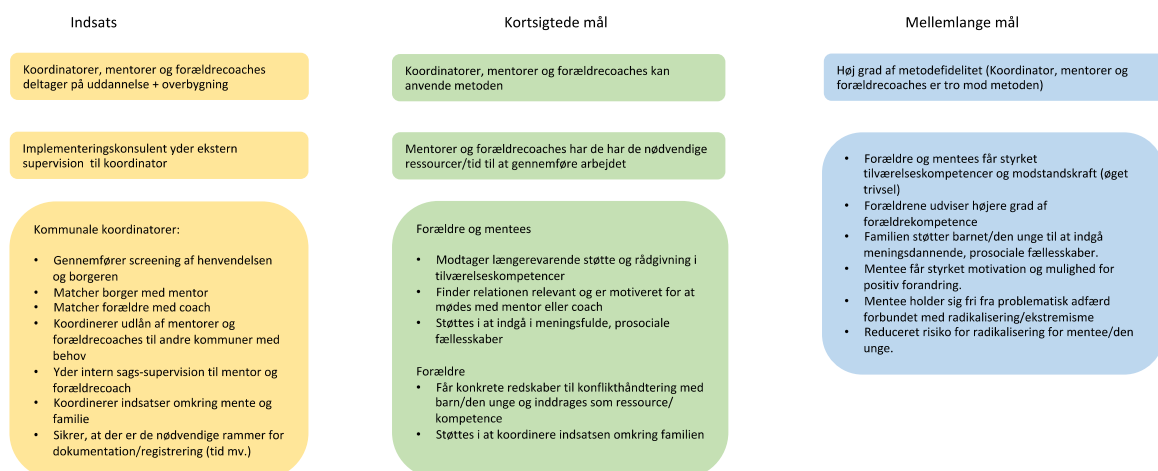
For det andet har evaluatoren ikke mulighed for at afdække omfanget af unge, der udviser risikoadfærd, men som ikke bliver opfanget af indsatsens henvisningssystem. Altså hvor stor andel af den potentielle målgruppe indsatsen når.

Evalueringen er derfor tilrettelagt ud fra en forandringsteoretisk logik, hvor indsatsens målopfyldelse søges eftervist ved at dokumentere implementering og aktiviteter, og vurdering af resultater (opfyldelse af kortsigtede og mellemlange mål). Forandringsteorien er en teori om, hvilke aktiviteter der skal sættes i værk, samt hvilke mål på kort og mellemlangt sigt der skal nås, for at det er sandsynligt, at de langsigtede mål kan nås.

Til evalueringen blev udviklet et specialdesignet IT-system, som mentorer/forældrecoaches skulle anvende til at registrere deres sager i – og som også fungerede som støtte til at anvende de udvalgte metoder sammen med borgerne. IT-systemet var relativt avanceret, og brug af det indebar omfattende registrering. Mentorer/forældrecoaches har kun i begrænset grad anvendt systemet, hvorfor evalueringen ikke har tilstrækkelige kvantitative data for metodefidelitæt og borgerprogression og må forlade sig på kvalitative data fra et mindre antal mentorer/forældrecoaches og koordinatore.

Herunder præsenteres initiativets forandringsteori. Forandringsteorien er tilpasset ændringer i initiativet i løbet af projektperioden og ligeledes tilpasset, så den kun beskriver forhold, som evalueringen kan vurdere.

Figur 1: Forandringsteori for mentor- og forældrecoachkorps

Forandringsteorien illustrerer, at slutevalueringen undersøger udvalgte dele af indsats, kortsigtede og mellemlangsigtede mål; altså gennemførelse af initiativerne og hvorvidt der sker det, man havde forventet.

De aktiviteter, den undersøger, omhandler, hvorvidt mentorer, forældrecoaches og koordinatore deltager i uddannelse, hvorvidt den eksterne processtøtte yder støtte til kommunerne, og hvorvidt de kommunale koordinatore screener og matcher borgere med mentorer og forældrecoaches, yder supervision til mentorer/coaches og sikrer tid og ressourcer til indsatsen.

De kortsigtede mål, der undersøges, omhandler, hvorvidt koordinatorene, mentorer og forældrecoaches er klædt på til at anvende metoderne, og efterfølgende om mentees og forældre hhv. modtager støtte i tilværelsesmestring og hjælp til at understøtte deres børn i øget tilværelsesmestring.

Evalueringen undersøger også flere af de mellemlange mål, herunder hvorvidt mentorer og forældrecoaches er tro mod og anvender de metoder, de er blevet uddannet i, i arbejdet med mentees og forældre (fidelitet), og hvad udbyttet af indsatsen for mentees og forældre er.

1.2 LÆSEVEJLEDNING

Rapporten indledes med nærværende kapitel, i hvilket læseren introduceres til evalueringen. I kapitel 2 opsummeres hovedresultaterne i et resultatbarometer, som angiver graden af målopfyldelse inden for de tre områder af forandringsteorien; aktiviteter, mål på kort sigt og mellemlange mål. I kapitel 3 beskrives selve initiativet kort. Rapporten følger herefter logikken i den ovenstående forandringsteori. Efter de indledende bemærkninger i kapitlerne 1-3 behandles implementering og aktiviteter i kapitel 4. I kapitel 5 behandles målene på kort sigt, og i kapitel 6 behandles de mellemlange mål. Kapitel 7 beskriver evalueringens metode.

2. Hovedresultater

Det viser slutevalueringen:

- ✓ Evalueringens kvantitative progressionsmåling kan ikke dokumentere progression i de registrerede mentor- eller forældrecoachforløb. Dette skyldes hovedsageligt et meget begrænset datagrundlag, men også at de tilgængelige data ikke viser progression i forhold til de kortsigtede og mellemlange mål.
- ✓ Mentorer og forældrecoaches vurderer, at indsatsen virker ift. at mindske risikoen for ekstremisme.
- ✓ Der er etableret et landsdækkende korps af 141 mentorer og forældrecoaches. Korpsset består af flere mentorer og forældrecoaches end forventet (100), og de har modtaget undervisning i initiativets metode og redskaber.
- ✓ Der etableres kontakt mellem mentorer/forældrecoaches og mentees/forældre, og der iværksættes forløb. Der er blevet iværksat 26 forløb.
- ✓ Den samlede metode vurderes som relativt vanskelig at tilegne sig som helhed, og den skal jævnligt afprøves og vedligeholdes for ikke at ruste. Der er dog forskel på delmetoderne, og nogle metoder og værktøjer har været lettere at anvende end andre.
- ✓ Mentorer og forældrecoaches bruger kun sjældent alle dele af metoden. For mange fungerer den som et analytisk bagtæppe, hvormed borgeren kan forstås. Mentorer og forældrecoaches finder dog alle delmetoderne meningsfulde og anvendelige.
- ✓ Overbygningsuddannelsen har haft karakter af en løbende vedligeholdelse af metoden, og det vurderes, at den dermed er vigtig for vedligeholdelse af korpsets kompetencer.
- ✓ Metoden, særligt tilværelsespsykologien, forekommer bedre egnet til mentorforløb end til forældrecoachforløb.

2.1 ANBEFALINGER

På baggrund af evalueringsresultaterne anbefales følgende:

1. At der til mentorer/forældrecoaches udvikles og formidles en beskrivelse af, hvordan den samlede metode bør anvendes i praksis (standarder for metodefidelitet), og at indholdet i mødet mellem mentor/mentee og forældrecoach/forældre registreres og/eller, der måles fidelitet.
2. Der tilbydes supervision til mentorer og coaches, fx fra en supervisor, som er tilknyttet den tværgående projektledelse.
3. At brugen af den samlede metode simplificeres og gøres lettere anvendelig.
4. At der udvikles et simpelt og let anvendeligt redskab til at måle progression for borgerne, som kan anvendes af mentorer/forældrecoaches til at understøtte deres arbejde med borgerne. Dette kan evt. tage udgangspunkt i tilværelsesmestring.dk, som er den IT-plattform, som er anvendt under nærværende evaluering.

5. At den samlede metodes anvendelse i forældrecoachforløb uddybes, enten via yderligere opkvalificering til forældrecoaches eller via en tilpasning af metoden til forældre.
6. At aktiv deltagelse i evalueringen gøres til en betingelse for at deltage i indsatsen, herunder dokumentation af indsats og resultater – under forudsætning af, at der fortsat ønskes at måle progression for de involverede borgere.

2.2 IMPLEMENTERINGS- OG RESULTATBAROMETER

Nedenstående tabel giver et overblik over initiativets implementering og resultater på kort og mellemlangt sigt. Der er tale om en samlet vurdering ud fra de tilgængelige data (fra januar 2016 til december 2018) og evaluators øvrige kendskab til mentor- og forældrecoachindsatsen.

Som tabellen herunder viser, er initiativet gennemført i en grad, som kunne forventes i løbet af bevillingsperioden; der er uddannet flere mentorer og forældrecoaches end forventet, mentees og forældre henvises til indsatsen, og mentorer og forældrecoaches er overordnet set tilfredse med koordinators arbejde. De kortsigtede mål er også overvejende nået, selvom mentorer og forældrecoaches har fundet det vanskeligt at tilegne sig især nogle dele af metoden. Ift. de mellemlange mål om progression og metodefidelitet kan evalueringen ikke kvantitativt dokumentere udbyttet for borgerne, eller hvorvidt den samlede metode er blevet anvendt i forløbene. Mentorer og forældrecoaches rapporterer imidlertid, at de kun i begrænset omfang har anvendt alle dele af metoden systematisk, men at indsatsen har virket.

Tabel 1: Implementerings- og resultatbarometer

● = forventet eller bedre ● = mindre end forventet ● = begrænsede fremskridt ○ = ingen eller begrænsede data

Mål	Status	Vurdering
<p>Indsats</p> <p>Koordinatorer, mentorer og forældrecoaches deltager i relevant uddannelse og overbygningen. Herudover gives der ekstern supervision til koordinatorene.</p> <p>Der gennemføres screening af henvendelser og borgere, hvorefter relevante borgere/forældre matches med mentorer/coaches eventuelt gennem udlån til andre kommuner med behov.</p> <p>Der ydes intern sagssupervision til mentor og forældrecoach.</p> <p>Koordinatorer sørger for, at indsatser omkring mentees og forældre koordineres, og sikrer samtidig, at der er de nødvendige rammer for dokumentation.</p> <p>Borgere, som er radikaliseringsstruede, får tilknyttet en mentor.</p>	<p>Der er uddannet et større antal mentorer, forældrecoaches og koordinatore end forventet, og disse har deltaget i den løbende overbygningsuddannelse. Målet var 100 og der er uddannet 141 personer-</p> <p>Borgere i risiko for ekstremisme bliver henvist og matchet med mentorer/forældrecoaches. Evalueringen kan dokumentere, at der er iværksat 23 mentorforløb og 3 forældrecoachforløb i løbet af projektperioden.</p> <p>Udlån bliver kun anvendt i begrænset omfang.</p> <p>Mentorer/forældrecoaches modtager sparring og supervision fra koordinator og fra ekstern supervisor/ekspert.</p>	●

	Forældre til barnet/den unge, som er radikaliseringstruet, får tilknyttet en forældrecoach.	Indsatsen koordineres tilfredsstillende, og mentor/forældrecoach har de nødvendige ressourcer.
Resultater på kort sigt	<p>Koordinatorer, mentorer og forældrecoaches er klædt på til at anvende metoden og har de nødvendige ressourcer og tid til at gennemføre arbejdet.</p> <p>Forældre og mentees</p> <ul style="list-style-type: none"> • modtager længerevarende støtte og rådgivning i tilværelseskompetencer. • finder relationen relevant og er motiverede for at mødes med mentor og forældrecoach. • støttes i at indgå i meningsfulde, prosociale fællesskaber. <p>Forældre</p> <ul style="list-style-type: none"> • får konkrete redskaber til konflikt-håndtering med barnet/den unge og inddrages som ressource/kompetence. • støttes i at koordinere indsatsen omkring familien. 	<p>Mentorer og forældrecoaches oplever at kunne anvende metoder og redskaber, som de har lært på uddannelsen.</p> <p>Det vanskeliggøres imidlertid af mangel på muligheder for at anvende metoder og redskaber pga. få borgerforløb, og den løbende overbygningsuddannelse er afgørende for, at kompetencerne ikke rustner.</p> <p>Evalueringen har begrænsede data om, hvad forløbene har indeholdt, og hvorvidt mentees/forældre finder relationen relevant.</p> <p>Forældre og mentees modtager den påtænkte støtte og støttes i at mestre egen eller barnets tilværelse bedre.</p>
Resultater på mellemlangt sigt	<p>Koordinatorer, mentorer og forældrecoaches følger i høj grad metoden.</p> <p>Mentees og forældre får styrket tilværelseskompetencer, modstandskraft og trivsel.</p> <p>Forældrene bliver bedre til at støtte den unge i at indgå i prosociale fællesskaber.</p> <p>Mentees får styrket motivation, mulighed for positiv forandring og holder sig fri af problematisk adfærd forbundet med radikaliserings.</p> <p>Reduceret risiko for radikaliserings.</p>	<p>Der er middel til lav metodefidelitet, og mentorer og forældrecoaches supplerer i høj grad med andre metoder og redskaber, de har erfaring med.</p> <p>Progressionsmålingen kan på grund af datagrænsninger ikke dokumentere progression for mentees eller forældre, men mentorer og forældrecoaches vurderer, at begge målgrupper får udbytte af indsatsen ift. ændringer i holdninger, som kan reducere risikoen for ekstremisme.</p>

En mere detaljeret gennemgang af målopfyldelsen inden for hhv. indsats og på kort og mellemlangt sigt findes i de følgende afsnit.

3. Beskrivelse af mentorer og forældrecoaches

Dette afsnit giver en overordnet karakteristik af de mentorer og forældrecoaches, som har gennemgået uddannelsesforløbet og som arbejder med hhv. mentees og forældre. Endvidere beskrives indsatsens koordinatore.

Borgerforløbene finder sted i de enkelte kommuner, hvor der sidder en eller flere koordinatore. Koordinatorernes funktioner involverer blandt andet, at de skal stå for koordinering mellem de forskellige involverede aktører, matche borgere med mentorer/forældrecoaches samt afholde opfølgende møder med mentorerne om indsatsen. Herudover er der også enkelte koordinatore, der har direkte kontakt og dialog med borgere.

Bekymringer om ekstremisme gennemgås først af *infolus kommune*, som består af kommune, politi og andre relevante myndigheder. Det er herigennem, at det bliver vurderet om borgeren falder ind under den målgruppe, som indsatsen drejer sig om. Dette er tilfældet, når bekymringen drejer sig om borgere, der udviser en risikoadfærd, f.eks. ved at bevæge sig i ekstremistiske miljøer. Hvis borgeren falder ind under målgruppen, kan kommunen vælge at iværksætte en mentor- eller forældrecoach-indsats.

3.1.1 Kendetegn ved mentees og forældre

I interviewene med mentorer, forældrecoaches og koordinatore nævnes der, at målgruppen for mentorforløb typisk har en kombination af følgende karakteristika:

- har ingen eller svag tilknytning til arbejdsmarkedet
- har ingen uddannelse
- har et smalt netværk
- føler sig ikke inkluderet i samfundet eller har et løst tilhørsforhold til Danmark
- har psykiske problemer
- er involveret i småkriminalitet.

Evaluatore har endvidere analyseret mentees' og forældres kendetegn, som mentorer/forældrecoaches registrerer i IT-systemet www.tilvaerelsesmestring.dk, herunder baggrundskarakteristika som uddannelse, arbejdsmarkedstilknytning og boligsituation og adfærd som for eksempel tilknytning til bandemiljø, kriminalitet og type af ekstremisme.

Overordnet set har målgruppen et lavt uddannelsesnivea, da en stor andel (tre fjerdedele) af mentees og forældre har grundskolen som højeste uddannelsesnivea, og 62 % er ikke under videre uddannelse. Udover at være frakoblet uddannelsessystemet relativt tidligt er der 91 % af alle mentees, der ikke har et arbejde i registreringsperioden. Deres tidligere arbejdshistorik viser, at størstedelen (74 %) af alle mentees har haft næsten ingen eller begrænset tilknytning til arbejdsmarkedet. Det er altså fåtallet af mentees, der har haft eller har en daglig rutine enten i en uddannelsesinstitution eller på arbejdsmarkedet.

Omkring 40 % af alle mentees bor hos deres forældre, og de resterende bor enten alene eller sammen med en anden person. Omkring 13 % af alle mentees har ikke en fast bolig og sover derfor enten hos venner eller bor på herberg.

I forhold til målgruppens adfærd kan det observeres, at knap en tredjedel af alle mentees har en form for tilknytning til en bande eller en kriminel gruppering, mens 44 % tidligere har begået eller stadig begår kriminalitet.

Knap halvdelen af alle mentees har et aktivt misbrug eller har tidligere haft et misbrug.

Omkring 42 % af alle mentees har en eller anden grad af tilknytning til ekstremistiske grupperinger – enten er de stadig aktive, eller også har de tidligere været aktive. Omkring 17 % har ikke en tilknytning til ekstremistiske miljøer, mens det ikke har været muligt for mentorerne at bedømme de resterende mentees (cirka 42 %). Formentligt fordi mentorerne ikke havde et godt nok kendskab til mentee på registreringstidspunktet.

I størstedelen af tilfældene omhandler mentorforløbene ekstrem islamisme (44 % af tilfældene), mens det kun i enkelte tilfælde omhandler højre- eller venstreekstremisme (disse udgør tilsammen 9 %). De resterende i målgruppen omhandler enten en anden form for ekstremisme (35 %) eller ingen ekstremisme (13 %). Der foreligger ikke data på, hvad 'anden form for ekstremisme' dækker over.

3.1.2 Kendetegn ved mentorer, forældrecoaches og koordinatore

På grund af den relativt store variation, der kan være i målgruppen, besidder de tilknyttede mentorer ligeledes mange forskellige kompetencer og faglige forudsætninger. I interviewene beskriver koordinatorene, at matchet mellem mentorer/forældrecoaches og mentees/forældre har stor betydning for den relation, de kan opbygge, og dermed også for de skridt, der kan tages fremadrettet. Dette er afgørende, da man f.eks. ikke kan tilknytte en kvindelig mentor til en borger, der har en stærk aversion mod kvinder. Ligeledes kan det være relevant for mentoren at have fagspecifik viden om psykiske sygdomme, hvis dette er den største udfordring for borgeren.

Korpset af mentorer og forældrecoaches er til evalueringen blevet opgjort via deres oprettelse i IT-systemet tilværelsesmestring.dk. Korpset består af ca. 2/3 kvinder og 1/3 mænd. Koordinatorer er også talt med i denne opgørelse, da de i IT-systemet også gerne optræder som mentorer og/eller forældrecoaches. De er mellem 25 og 68 år gamle, men størstedelen (65 %) af dem er mellem 31 og 46. Ca. halvdelen har en mellemlang videregående uddannelse (3-4 år), mens ca. en tredjedel har en lang videregående uddannelse (over 4 år). Mentorerne/forældrecoachene har overordnet set også mange års anciennitet; kun 15 % har færdiggjort deres uddannelse for mindre end 3 år siden, mens hele 36 % har mere end 10 års anciennitet.

Tabel 2: Mentorer og forældrecoaches anciennitet

	Antal	Procent
Jeg er nyuddannet	1	2 %
Jeg er under uddannelse	1	2 %
1-3 år	5	11 %
3-6 år	12	26 %
6-10 år	11	23 %
Mere end 10 år	17	36 %
Hovedtotal	47	100 %

Til gengæld har de ikke arbejdet med målgruppen af ekstremismetruede i særligt mange år. Knap halvdelen havde ved oprettelse i IT-systemet arbejdet mindre end et år med denne målgruppe.

Tabel 3: Antal års erfaring med målgruppen

	Antal	Procent
0-1 år	22	47 %
1-3 år	12	26 %
3-6 år	8	17 %
6-10 år	3	6 %
Mere end 10 år	2	4 %
Hovedtotal	47	100 %

Selvom mentorerne og forældrecoaches ikke har arbejdet så længe med den specifikke målgruppe, har mere end 90 % af mentorerne/coachene arbejdet med kriminelle eller kriminalitetstruede unge, og 76 % af mentorerne har mere end 4 års erfaring. Fælles for mentorer og forældrecoaches er desuden, at de alle i et vist omfang har arbejdet med socialt udsatte, og i nogle tilfælde har de også arbejdet med den konkrete målgruppe i en anden sammenhæng.

Foruden tidligere erfaringer har de alle deltaget i den opkvalificerende uddannelse, hvor de er blevet undervist i at bruge konkrete metoder og redskaber rettet mod målgruppen. Derudover har undervisningen også haft til formål at øge det generelle vidensniveau om målgruppen.

4. Hvilke aktiviteter er gennemført?

Den følgende tabel giver overblik over gennemførelse af aktiviteter i regi af mentor- og forældre-coachkorpsset. Ifølge forandringsteorien skal korpsets aktører deltage i uddannelse, hvor mindst 50 mentorer og 50 forældrecoaches deltager. Derudover skal der foregå screening af henvendelser, således at borgere eller forældre, der falder inden for målgruppen, matches med henholdsvis en relevant mentor eller en relevant forældrecoach.

Tabel 4: Gennemførelse af aktiviteter

● = forventet eller bedre ● = mindre end forventet ● = begrænsede fremskridt ○ = ingen eller begrænsede data

Mål	Resultat	Vurdering
Koordinatorer, mentorer og forældrecoaches deltager i relevant uddannelse og overbygningen. Herudover gives der eksternt supervision til koordinatorerne.	Der er blevet uddannet flere koordinatorer, mentorer og forældrecoaches end forventet. Der er tilbudt og gennemført ad hoc-støtte i stedet for supervision, men omfanget heraf er ukendt. <i>Kilde(r): Spørgeskemaundersøgelse blandt koordinatorer, mentorer og forældrecoaches 2018</i>	●
50 mentorer og 50 forældrecoaches deltager i uddannelse og overbygning.	27 kommuner har deltaget i initiativet, og der er gennemført i alt 168 uddannelsesforløb fordelt på 141 personer i perioden 2016-2017, heraf 41 koordinatorer, 50 mentorer, 40 forældrecoaches og 37, der har begge uddannelser. <i>Kilde(r): Tal fra Rambølls årsrapport 2017</i>	●
Der gennemføres screening af henvendelser og borgere, hvorefter relevante borgere/forældre matches med mentorer/coaches eventuelt gennem udlån til andre kommuner med behov.	Borgere i den potentielle målgruppe vurderes i infohusene. Kommunen vurderer herefter, hvilken indsats borgeren evt. vil have gavn af. Hvis personen er i målgruppen for indsatsen, kan kommunen vælge at tilknytte en mentor/forældrecoach. Mentees og forældre matches med hhv. mentorer og forældrecoaches, og mentorer og forældrecoaches vurderer, at der er tale om gode match. Der har kun været få udlån til andre kommuner. <i>Kilde(r): Spørgeskemaundersøgelse og interviews blandt koordinatorer, mentorer og forældrecoaches 2018</i>	●
Der ydes intern sags-supervision til mentor og forældrecoach.	Koordinatorer har ydet intern supervision til mentorer og forældrecoaches ved behov. Mentorer og forældrecoaches er i høj grad tilfredse med den generelle støtte fra koordinatorer, men kun ca. halvdelen er tilfredse med omfanget af supervision. <i>Kilde(r): Spørgeskemaundersøgelse og interviews blandt koordinatorer, mentorer og forældrecoaches 2018</i>	●

<p>Koordinatorer sørger for, at indsatser omkring mentees og forældre koordineres, og sikrer samtidig, at der er de nødvendige rammer for dokumentation.</p>	<p>Mentorer og forældrecoaches giver udtryk for, at de er klar over deres roller og råderum, og at de ved, hvordan de skal strukturere deres arbejde. Dog er de mindre klar over deres roller og forpligtelser i forhold til dokumentation (i alt ca. 40 % kender ikke til dette).</p> <p>Flere mentorer og forældrecoaches giver udtryk for, at de har manglet ledelsesmæssig støtte i forbindelse med indsatserne. Dette har særligt været et problem under opstarten af indsatsen og er blevet forbedret senere hen.</p> <p><i>Kilde(r): Spørgeskemaundersøgelse blandt koordinatører, mentorer og forældrecoaches 2018</i></p>	
<p>Borgere, som er radikaliseringstruede, får tilknyttet en mentor.</p> <p>Forældre til barnet/den unge, som er radikaliseringstruet, får tilknyttet en forældrecoach.</p>	<p>Evalueringen kan dokumentere, at der er iværksat 26 forløb, heraf er 3 forældrecoachforløb. En rundringning fra Rambøll angiver et højere antal på 80 mentorforløb og 14 forældrecoachforløb.</p> <p><i>Kilde(r): www.tilvaerelsesmestring.dk, interviews med mentees, coaches og koordinatører</i></p>	

4.1 UDDANNELSE OG OVERBYGNINGSUDDANNELSE

4.1.1 Kort om uddannelse og overbygningsuddannelse

Fra starten af initiativets gennemførelse blev der afholdt separate uddannelser for hhv. mentorer, forældrecoaches og koordinatører. På baggrund af erfaringerne med de første uddannelsesforløb blev formen ændret i løbet af 2017, således at de mentorer og forældrecoaches, der deltog i grunduddannelsen i 2017, gennemgik det samme forløb og opnåede kompetencer til at være både mentor og forældrecoach.

Uddannelsen bestod af 6 uddannelsesdage for mentorer og forældrecoaches samt én særskilt dag for koordinatører, der koordinerer de lokale mentor- og/eller forældrecoachindsatser og yder faglig supervision. Hovedvægten i uddannelsen lå på undervisning i det løsningsfokuserede arbejde med tilværelseskompetencer.

Metoden bag uddannelsen – det løsningsfokuserede arbejde med tilværelseskompetencer – er udviklet med afsæt i eksisterende socialfaglige metoder og redskaber, som mange af kommunerne i forvejen kender og anvender dele af, men er specifikt sammensat og tilrettet nærværende projekt. Den samlede metode bygger konkret på følgende metoder og værktøjer til socialt og relationelt arbejde:

- **Tilværelsespsykologi:** Tilværelsespsykologien anvendes som forståelsesramme for at afdække borgerens situation, personligt og socialt, det vil sige få øje for de forskellige dimensioner, risikofaktorer og ressourcer, der har betydning for borgerens adfærd, udvikling og dannelse.

- Den Løsningsfokuserede Samtale: Den Løsningsfokuserede Tilgang danner grundlag for den konkrete interaktion og relationsopbygning med borgeren.
- Balanceret Risikovurdering: Balanceret Risikovurdering, som er inspireret af Signs of Safety, fungerer som det overordnede værktøj til at styre og følge op på en borger, herunder vurdere bekymring, ressourcer, fremdrift m.v.

De metodiske anvisninger bygger dels på erfaringer fra forebyggende relationsarbejde i bred forstand, dels på erfaringer gjort som et led i udviklingsprojekter målrettet forebyggelse af ekstremisme. Som følge heraf er løsningsfokuseret arbejde med tilværelseskompetencer en metode, der i princippet kan anvendes til mange forskellige typer af forløb vedrørende sociale problemer, og dens anvendelse er således ikke begrænset til ekstremismeområdet.

Herudover er der afholdt en række overbygningsuddannelser i løbet af 2016, 2017 og 2018. I foråret 2017 blev der afholdt 2 seminarer i hhv. Odense og København omhandlende opkvalificering i højre- og venstreekstremisme, ekstrem islamisme samt brush-up og træning i de metodiske værktøjer, som mentorer og forældrecoaches har lært på den tidligere grunduddannelse. I efteråret 2017 blev der afholdt 2 seminarer i hhv. Aarhus og København omhandlende opkvalificering i forebyggelse af ekstremisme med fokus på det narrative og ideologiske element samt konflikthåndtering over for vrede og aggressive borgere. Endvidere var sigtet at give en brush-up og træning i de metodiske værktøjer, som mentorer og forældrecoaches har lært på grunduddannelsen.

I 2018 er der afholdt tre overbygningsseminarer i hhv. juni, september og oktober, hver af én dags varighed. Programmet for de tre dage var ens og bestod af træning i anvendelse af projektets metoder og brug af IT-systemet www.tilværelsesmestring.dk.

Der er i 2018 endvidere afholdt en koordinatordag og to netværksmøder.¹

4.1.2 Deltagelse i uddannelse

Rambøll har været ansvarlig for uddannelse af forældrecoaches, mentorer og koordinatore. 27 kommuner har deltaget i initiativet, og der er gennemført i alt 168 uddannelsesforløb fordelt på 141 personer i perioden 2016-2017.

Rambøll angiver i sin årsrapport fra 2017 nedenstående fordeling af personer, som har gennemført et uddannelsesforløb:

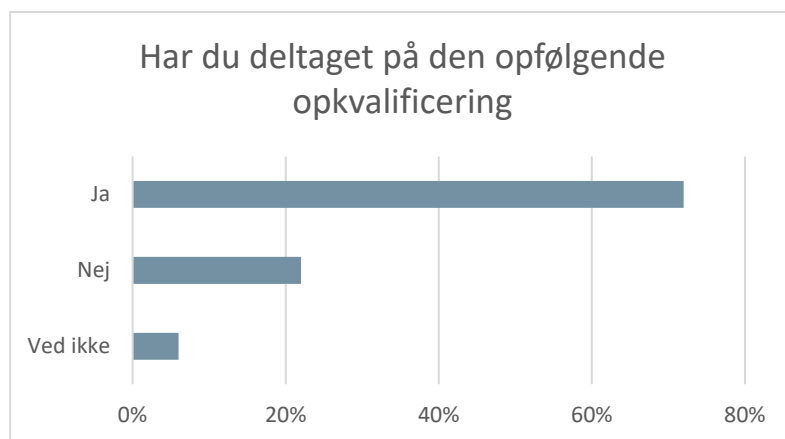
- 41 er uddannede koordinatore.
- 50 er uddannede mentorer.
- 40 er uddannede forældrecoaches.
- 37 er uddannede mentorer og forældrecoaches.

¹ Oplysninger om grund- og overbygningsuddannelse er leveret af Rambøll via årsrapporter og direkte information til evaluatoren.

De mentorer og forældrecoaches, der er uddannet i 2017, er blevet uddannet som kombineret mentor og forældrecoach.

Størstedelen af alle mentorer, forældrecoaches og koordinatore har deltaget i en del af overbygningsuddannelsen:

Figur 2: Deltagelse i overbygningsuddannelse

N = 50. Alle har modtaget dette spørgsmål.

Det har ikke været muligt at få oplysninger om deltagelse i netværksmøder.

Ovenstående taget i betragtning er det klart, at målsætningerne om uddannelse og overbygningsuddannelse er mere end opnået ift. deltagelse.

4.1.3 Ekstern supervision til koordinatore

En af mulighederne, som både koordinatore, mentorer og forældrecoaches har haft adgang til, er ekstern supervision. Ifølge Rambøll er der ydet følgende støtte i 2017:

”Rambøll har løbende igennem året ydet forskellige former for ad hoc-støtte til de deltagende kommuner. Dels har der været to kommuner, der har henvendt sig vedrørende brug af udlåningsmodel og finansiering heraf. Derudover har der været en løbende vejledning af flere kommuner i brugen af tilværelsesmestring.dk. Endelig har der været følgende støtte til konkrete forløb:

- En kommune efterlyste rådgivning og vejledning i forbindelse med forestående mentorforløb med en indsat. Mentor ønskede vejledning i, hvordan han skulle forholde sig til mentees’ stigende religiøsitet i forbindelse med bekymring for ekstremisme, når han ikke selv havde religiøs baggrund.
- En kommune ønskede støtte til kommunikation med mentee, og herunder hvordan mentor og koordinator skal forholde sig til samarbejde med politiet i forbindelse med deling af

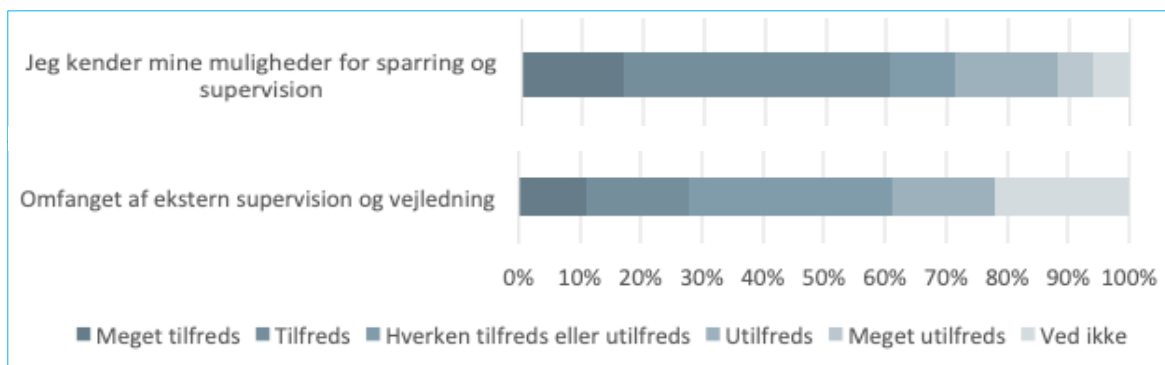
oplysninger. Desuden var der ønske om viden omkring dialogen med mentee og i den forbindelse mentorens underretningspligt ved vished om kriminelle forhold”.²

Rambøll oplyser, at ad-hoc-støtten i 2018 har bestået af:

- Råd og vejledning til mentorer og forældrecoaches i forbindelse med brug af tilværelsesmestring.dk.
- Rådgivning og viden i forbindelse med mentorforløb: viden om kommunikation med mentee og viden om, hvordan man bedst muligt får det bedste match mellem mentor og mentee. Best practice herom.^[1]
- Rådgivning og vejledning i forbindelse med et konkret mentorforløb. Hvordan forløbet skulle håndteres ifm. samarbejdet mellem kommunen og politi, og hvordan et mentorforløb forløber.^[1]

De fleste koordinatore har kendt til denne ordning (61 %), som de har kunnet benytte, hvis behovet skulle opstå. Godt en fjerdedel af koordinatorene er tilfredse med omfanget af ekstern supervision og sparring, mens 17 % er utilfredse.

Figur 3: Koordinatorers kendskab til mulighed for sparring og supervision, samt tilfredshed med omfanget af sparring og supervision

N = 18. Det er kun koordinatore, der har modtaget disse spørgsmål.

4.2 VURDERING, MATCHNING OG GENEREL KOORDINERING AF INDSATSEN

4.2.1 Vurdering og visitation af henvendelser

Indsatsen bliver først igangsat, når en borger/forældre har fået tilknyttet en mentor/forældrecoach, og derfor er det helt essentielt, at visiteringsproceduren fungerer hensigtsmæssigt, således at henvendelser bliver vurderet korrekt, og at den efterfølgende matchning med mentor/coach er

² Rambølls årsrapport fra 2017.

hensigtsmæssig. Omkring halvdelen af koordinatorene angiver, at de i høj grad benytter viden fra uddannelsesforløbet til at vurdere henvendelser fra bekymrede borgere.

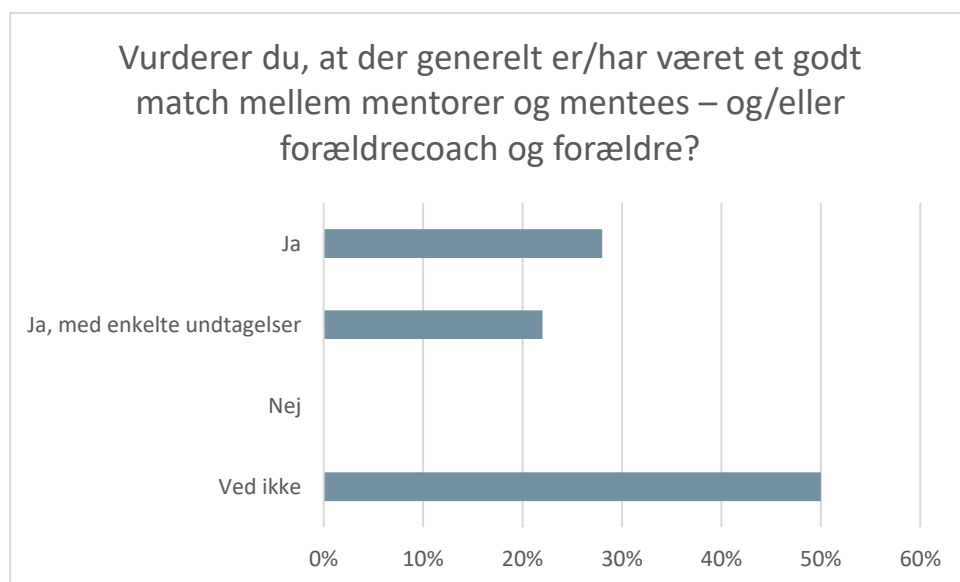
45 % af koordinatorene angiver, at de hverken har startet et mentor- eller forældrecoachforløb op. Dette kan f.eks. skyldes, at der ikke har været nogen relevante henvendelser, at de henvendelser, der har været, har været behandlet af deres forgænger, eller at visiteringsproceduren ikke fungerer hensigtsmæssigt. På baggrund af datamaterialet vurderes det, at det snarere skyldes mangel på relevante henvendelser, end at egnede kandidater til indsatsen ikke visiteres hertil. Rambølls årsrapport fra 2018 om mentor- og forældrecoachindsatsen understøtter denne vurdering.

4.2.2 Matchning

I forhold til at matche borgeren med den rette mentor svarer kun 12 % af koordinatorene, at de benytter viden fra uddannelsesforløbet til at udføre denne del af arbejdet. Dette er ikke ensbetydende med, at proceduren omkring matchning ikke fungerer, men blot at de ikke anvender viden fra uddannelsesforløbene.

87 % af de mentorer, som har erfaring med borgerforløb, angiver, at det har været et godt match. Ingen af koordinatorene angiver, at der generelt set er et dårligt match mellem mentorer og mentees eller mellem forældrecoach og forældre (se figuren herunder). Der er dog enkelte undtagelser, hvor matchet ikke har fungeret optimalt. En stor andel svarer 'ved ikke', hvilket sandsynligvis afspejler, at de ikke har erfaring med matchning.

Figur 4: Koordinatorernes vurdering af match mellem mentor og mentees eller forældrecoach og forældre

N = 18. Det er kun koordinatorene, der har modtaget disse spørgsmål.

Koordinatorerne er selv meget bevidste om vigtigheden af et godt match, og hvordan dette kan påvirke muligheden for positiv udvikling for den enkelte borger. En koordinator fortæller følgende om sine overvejelser i forbindelse med matchning af mentor og mentee:

”Vi kan have en person [en mentee], som har en stærk antipati over for homoseksuelle og kvinder, og som har en ideologisk forankring, hvor det er umuligt at koble dem sammen med en kvindelig mentor. Der er vi nødt til at koble med en mand, men også en, som har et indblik i den ideologiske identitet. Hen ad vejen kan man så åbne op for en forståelse for at tænke på andre måder end bare på én måde” (koordinator).

På grund af dette behov for at kunne matche borger og mentor/coach på nogle specifikke kriterier er det også nødvendigt at kunne trække på mentorer med forskellige fagprofessionelle baggrunde og med forskellige karaktertræk. Variation i mentorkorpset medvirker altså til, at borgernes forskelligheder kan indfanges mest hensigtsmæssigt.

En koordinator fortæller følgende:

”Det [matchningen] har vi talt om i infohuset – altså hvilken profil det skal være. Så tager jeg det med til mine mentorer. De er alle professionelle. Det spænder bredt, hvad de er. Psykologer, socialrådgivere og socialpædagoger. Særligt på det sidste mentorhold har vi psykologer og cand. psych.er med, fordi SIRI har bedt om, at vi skal have nogle mere specialiserede personer til at håndtere det”.

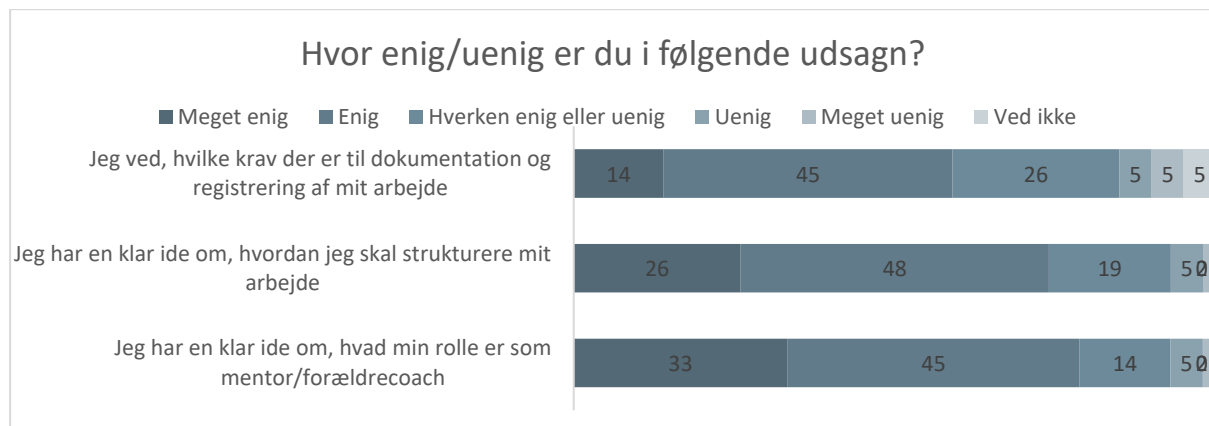
I det omfang kommunen ikke selv har kunnet levere en kompatibel mentor/coach, er dette behov i noget omfang imødekommet via udlån af mentorer på tværs af kommuner – selvom udlånsmodellen ikke er blevet benyttet så meget³. Blandt de interviewede mentorer er der dog et eksempel, hvor vedkommende netop er blevet udlånt til en anden kommune, fordi kommunen ikke selv havde en mentor, der matchede med borgerens behov.

4.2.3 Koordinering

Koordinatorernes opgave er at understøtte mentorenes og forældrecoaches arbejde. Nogle koordinatorer er imidlertid også selv mentorer og/eller forældrecoaches og har på denne måde en dobbeltrolle som både leder og medarbejder. En anden opgave for koordinatorerne er at sikre, at mentorer/coaches får registreret deres forløb. Målet med koordineringer er således, at mentorer og forældrecoaches er klar over deres roller og råderum og ved, hvordan de skal strukturere deres arbejde. I surveyen angiver mentorer og forældrecoaches, at de i høj grad er enige i, at de har denne viden. Dog er de mindre klar over deres roller og forpligtelser i forhold til dokumentation. I alt ca. 40 % kender ikke til dette. Selv hvis vi kun fokuserer på de mentorer/coaches, der har haft mindst ét forløb, så er det fortsat omkring 40 %, der ikke kender kravene til dokumentation og registrering.

³ Evalueringen har ikke data for omfanget af udlån, men på baggrund af Rambølls årsrapport for 2018 (som angiver 2 udlån) samt deltagelse i overbygningsuddannelsen er det vurderingen, at kun få kommuner har benyttet sig af denne mulighed.

Figur 5: Mentorer og forældrecoaches kendskab til dokumentationskrav, strukturering af arbejde og rollen som mentor/coach

N = 42. Personer, der har angivet mentor- eller forældrecoachfunktion, har modtaget disse spørgsmål.

Flere af mentorerne/coachene har dog løbende igennem projektperioden givet udtryk for, at de har manglet opbakning og organisatorisk koordinering for at kunne udføre deres opgaver. En mentor udtrykker det således:

”Helt tilbage blev det på chefniveau besluttet, at kommunen vil være en del af det. Så der har der været en opbakning til det. Udfordringen var, at udmøntning og beslutningen ikke blev sendt gennem alle ledelsesled. De var blevet sprunget over. Det fik vi løst. Og nu tager vi det ét skridt ad gangen. Nu har vi fået lavet handleplanen. Nu mangler vi at få skrevet en jobbeskrivelse, som alle kan nikke genkendende til”.

Denne mentor har det til fælles med mange af de øvrige mentorer og forældrecoaches, at den manglende koordinering primært har været et opstartsproblem. Det følgende afsnit uddyber status for opbakning og støtte fra koordinatore og egen organisation.

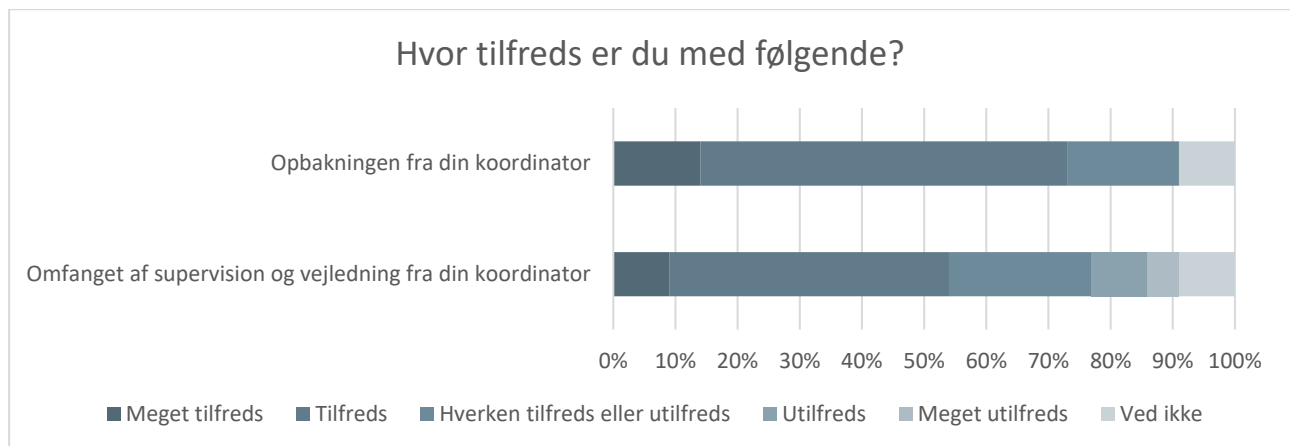
4.3 SAGSSUPERVISION

Mentorerne og forældrecoaches har ligeledes mulighed for supervision, enten gennem deres koordinator eller med en ekstern professionel.

Koordinatorerne beskriver selv, at deres opgaver består i uformelle samtaler og individuel sparring. Nogle koordinatore indkalder også til møder, hvor alle mentorer deltager og taler sager igennem. På denne måde deles viden også til de mentorer, som ikke har et igangsat forløb.

I forhold til supervision fra koordinator er der forskel på behovet mellem de kommuner, vi har interviewet. Nogle af koordinatore fortæller, at der har været episoder med borgere, hvor mentorerne har haft brug for supervision. Andre koordinatore siger, at der ikke har været et behov for det, selvom muligheden har været der. I vores spørgeskemaundersøgelse rapporterer 73 % af mentorerne, at de er tilfredse med den generelle opbakning, som de modtager fra deres koordinator, mens 54 % er tilfredse med omfanget af supervision og vejledning fra deres koordinator.

Figur 6: Tilfredshed med opbakning fra koordinator og omfang af supervision og vejledning

N = 22. Personer, der har modtaget disse spørgsmål, har angivet mentor- eller forældrecoachfunktion og har desuden startet mindst ét forløb.

En koordinator fortæller, hvordan sparring, opfølgning og supervision indgår i den løbende kontakt til mentorerne og forældrecoachene:

”Jeg er ansvarlig for 1-1-kontakt, så det er min opgave, at vi skal sikre at indkalde til indledende møde, hvor vi drøfter måleredskab, og så indkalder vi hver anden måned mentor/coach til opfølgning. Så er der forpligtelser indimellem, hvor mentor ringer til mig med nogle spørgsmål. Spørgeteknikker til at få mentor til at forklare, få støttet mentor i feltet. Det bruger vi også tid på. Det er også den løbende opfølgning”.

Som citatet pointerer, så indgår der en række opgaver i koordinatorens jobbeskrivelse. I starten af et forløb omhandler det i første omgang at få diskuteret og gennemgået måleredskaber, som skal tages i brug. Når forløbet er i gang, påtager koordinator sig i højere grad en understøttende funktion. Mentorerne støder i løbet af forløbene på forskellige problemstillinger og har dermed også forskellige behov, som koordinator kan bakke op om. Samtidig medfører de opfølgende møder også, at koordinator har et overblik over udviklingen i de enkelte mentorforløb.

Én af de opgaver, som koordinatorerne ofte beskriver som vanskelige, er netop rollen som supervisor, og flere kommuner har derfor mulighed for at trække på en ekstern, professionel supervisor. En koordinator beskriver denne situation:

”I og med at vores relationsmedarbejdere [mentorer og forældrecoaches] møder med denne målgruppe, kan der være sekvenser, hvor borgeren bliver ubehagelig, måske fordi livet er svært. Der har vi tilknyttet en psykolog, som kan debriefe relationsmedarbejderen. Det er ikke altid, at borgerne er søde og lader sig stryge med hårene. Der kan det være en professionel nødvendighed at få en psykologisk støtte på. Jeg kan på ingen måde lave terapeutiske samtaler”.

Der tegner sig således et billede af, at der kan være behov for supervision, og af, at en relativt stor andel af mentorerne/coachene ikke er tilfredse med det tilbudte omfang – selvom de dog er tilfredse

med støtten fra deres koordinator. Dette kan betyde, at der er et uopfyldt behov for supervision, som koordinatorene ikke kan løfte, og at det muligvis kan være en god idé at have en ekstern, professionel supervisor til rådighed. Det kan således overvejes at tilbyde en central supervisor som en del af processtøtten, som har kendskab til de særlige problematikker, som mentorerne og forældre-coachene støder på.

En anden koordinator fortæller om, hvordan han selv varetager den løbende sparring og supervision med mentorerne og forældrecoachene, men indkalder specialister, hvis der er områder, som de ikke kan dække internt:

”Det har vi undervejs - den uformelle og individuelle sparring. Så har vi en fast møderække, hvor de sparrer med hinanden. I dag havde vi en, hvor der er noget med negativ social kontrol. Så får vi en ind, som kan give værktøjer. Det handler også om, at vi ikke har så mange sager, så det er ikke alle mentorer, der aktivt anvender, hvad de har lært. Og så taler vi sagerne igennem – vidensdeling”.

4.4 MENTEES OG FORÆLDRE TILKNYTTES MENTORER OG FORÆLDRECOACHES

Det er ikke helt klart, hvor mange mentor/forældrecoachforløb, der er igangsat i løbet af projektet.

Rambøll opgør antallet af mentorforløb til 80 og 14 forældrecoachforløb. Dette baseres på en årlig rundspørge blandt de deltagende kommuner. I det specialudviklede IT-system, som kommunerne skal registrere forløbene i (www.tilværelsesmestring.dk), er der i hele perioden imidlertid kun oprettet 26 forløb; 23 mentorforløb og 3 forældrecoachforløb.

Evaluator været i dialog med flere kommuner, som har rapporteret et større antal forløb til Rambølls opgørelse og spurgt dem om, hvad årsagen er til, at der ikke er det samme antal forløb i systemet. Her har det vist sig, at flere af disse forløb alligevel ikke blev realiseret, og at man aldrig nåede videre end vurderingsfasen og således ikke kunne registrere det i systemet – og at der således ikke har været tale om reelle forløb. En anden forklaring er, at nogle kommuner ikke har ønsket at medvirke til registreringen af deres forløb pga. tvivl om datasikkerheden.

Det endelige antal forløb er således formodentlig højere, end der er registreret i IT-systemet, og lavere, end Rambøll har rapporteret. I denne rapport anvendes opgørelsen fra IT-systemet, vel vidende at denne sandsynligvis ikke har alle forløb medregnet.

Ifølge spørgeskemaundersøgelsen har de fleste af koordinatorene, der har startet et forløb op, haft et enkelt eller to forløb. Der er altså en relativt stor spredning af forløbene på tværs af koordinatorene. Det er imidlertid også næsten halvdelen af koordinatorene, der endnu ikke har startet et forløb med hverken en mentee eller forældre.

5. Resultater på kort sigt

Det følgende kapitel omhandler resultaterne på kort sigt, som de er opstillet i forandringsteorien. Af denne fremgår det, at initiativets aktiviteter på kort sigt skal medføre, at ekstremismetruede unge og/eller deres forældre får tilknyttet en mentor eller en forældrecoach. Denne mentor/forældrecoach skal opleve, at vedkommende kan mestre de metoder og redskaber, vedkommende er blevet uddannet i, og den kommunale koordinator skal opleve, at vedkommende er klædt på til at varetage sin funktion som koordinator, herunder have kendskab til den faglige tilgang og de metoder, som mentor/forældrecoach anvender.

På kort sigt er det endvidere et forventet resultat, at mentorer/forældrecoaches skal have de nødvendige ressourcer og tid til at udføre deres arbejde med mentees/forældre.

Den følgende tabel giver overblik over målopfyldelsen på kort sigt.

Tabel 5: Resultater på kort sigt

● = forventet eller bedre ● = mindre end forventet ● = begrænsede fremskridt ○ = ingen eller begrænsede data

Mål	Resultat	Vurdering
Koordinatorer, mentorer og forældrecoaches kan anvende metoden.	Koordinatorer, mentorer og forældrecoaches har været tilfredse med uddannelsen og oplever at være i stand til at arbejde med metoden. Metoden er dog svær at tilpasse sig og kræver jævnlig anvendelse med henblik på at vedligeholde kompetencerne. <i>Kilde: Interviews og spørgeskemaundersøgelse blandt koordinatorer, mentorer og forældrecoaches 2018</i>	●
Mentorer og forældrecoaches har de nødvendige ressourcer/tid til at gennemføre arbejdet.	Mentorer og forældrecoaches oplever overordnet set at have tilstrækkelig tid og ressourcer. <i>Kilde: Interviews og spørgeskemaundersøgelse blandt koordinatorer, mentorer og forældrecoaches 2018</i>	●
Forældre og mentees	<p>Evalueringen kan dokumentere, at der er iværksat 23 mentorforløb og 3 forældrecoachforløb i løbet af projektperioden.</p> <p>Evalueringen har begrænsede data for, hvad forløbene har indeholdt, og hvorvidt mentees/forældre finder relationen relevant.</p> <p>Imidlertid tyder de tilgængelige data på, at mentees er blevet støttet i grundlæggende tilværelseskompetencer.</p>	●

<p>mødes med mentor og forældre-coach.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Støttes i at indgå i meningsfulde, prosociale fællesskaber. • 	<p><i>Kilde: Tilværelsesmestring.dk, interviews og spørgeskemaundersøgelse blandt koordinatore, mentorer og forældrecoaches 2018</i></p>
<p>Forældre</p> <ul style="list-style-type: none"> • får konkrete redskaber til konflikt-håndtering med barnet/den unge og inddrages som ressource/kompetence. • støttes i at koordinere indsatsen omkring familien. 	<p>Der er utilstrækkelige data til at dokumentere indholdet af forældre-indsatsen.</p>

5.1 KOMPETENCER TIL AT ANVENDE METODEN

Et afgørende element i forandringsteorien er, at mentorer og forældrecoaches skal være i stand til at anvende de faglige metoder i arbejdet med en ekstremismetruet ung eller forældrene til en sådan. Aktiviteten, som skal resultere i disse kundskaber, er de ovenfor behandlede uddannelsesaktiviteter, herunder grund- og overbygningsuddannelsen. Afsnittet her omhandler således deltagerens udbytte af uddannelsesaktiviteterne. De data, der bliver anvendt til at underbygge afsnittet, er baseret på selvevalueringer, hvor mentorer og forældrecoaches er blevet bedt om at reflektere over deres egne kompetencer.

5.1.1 Tilfredshed med uddannelsen

Mentorer, koordinatore og forældrecoaches giver overordnet udtryk for at være tilfredse med uddannelsesaktiviteterne. Rambøll har undersøgt tilfredsheden med grunduddannelsen via en survey, og her angiver ca. 80 %, at de er tilfredse eller meget tilfredse. Kvalitativt er det det samme resultat, vi finder i vores interviews med deltagerne fra midtvejsevalueringen af indsatsen⁴.

En af koordinatorene uddyber:

⁴ Tilfredshed med grunduddannelsen er kun undersøgt kvantitativt i forbindelse med midtvejsevalueringen – ikke i forbindelse med slutevalueringen.

”Den er relevant. Man kan sige, at det her værktøj til myndighedskoordinering til infohuse, der er kommet [vurderingsværktøj], det er hånd i handske til mentorværktøjet. Så det kan nu være, at det begynder at hænge endnu mere sammen. Når man får overblik, så begynder det at give mening. Det handler om at få trænet brugen af værktøjerne. Det er ikke, fordi det er dårligt, materialet”.

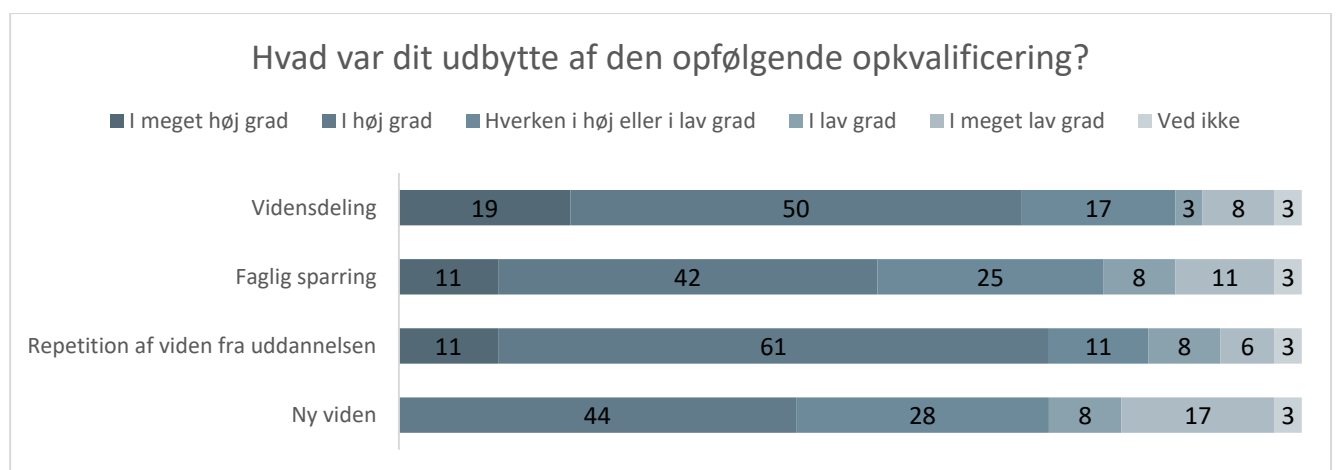
Den sidste del af bemærkningen henviser til en udbredt opfattelse af de metoder, som deltagerne er blevet undervist i. De oplever, at de metoder og redskaber, der knytter sig til indsatsen, er relevante, men at de samlet set kan være vanskelige at tilegne sig, og at de kræver jævnlig brug og træning, før de kan anvendes helt som tiltænkt.

En mentor supplerer:

”Jeg synes, det er fint at lave uddannelse, men det havde været godt at finde en anden metode. Det har været svært at anvende metoden”.

Mentorer, forældrecoaches og koordinatore har ligeledes overordnet set været tilfredse med overbygningsuddannelsen, som illustreret i figuren herunder:

Figur 7: Udbytte af den opfølgende opkvalificering

N = 36. Personer, der har deltaget i den opfølgende opkvalificering, har modtaget disse spørgsmål.

Det er særligt i forhold til repetition af viden fra uddannelsen og muligheden for vidensdeling, at deltagerne oplever et udbytte. En koordinator sætter ord på sin oplevelse af udbyttet:

”Det har været rigtigt godt. Det har været fint at netværke med de andre kommuner og høre omkring, hvordan de gør det. Jeg er enig i modstanden mod ’overbyggelses’-ordet. Det er titlen, som har været mærkelig. På kurset, der fastholder vi de metoder, vi har”.

Evaluators har deltaget på flere dage i overbygningsuddannelsen, og deler denne koordinators oplevelse af, at det primært har handlet om at repetere metoderne, udveksle erfaringer, vidensdele og få faglig sparring og hjælp til anvendelse af metoderne. Deltagerne har virket meget tilfredse og aktivt

deltagende, og det er også evaluators vurdering, at repetitionen og sparringen har været vigtig ift. at få den til tider abstrakte og vanskelige metode implementeret i kommunerne.

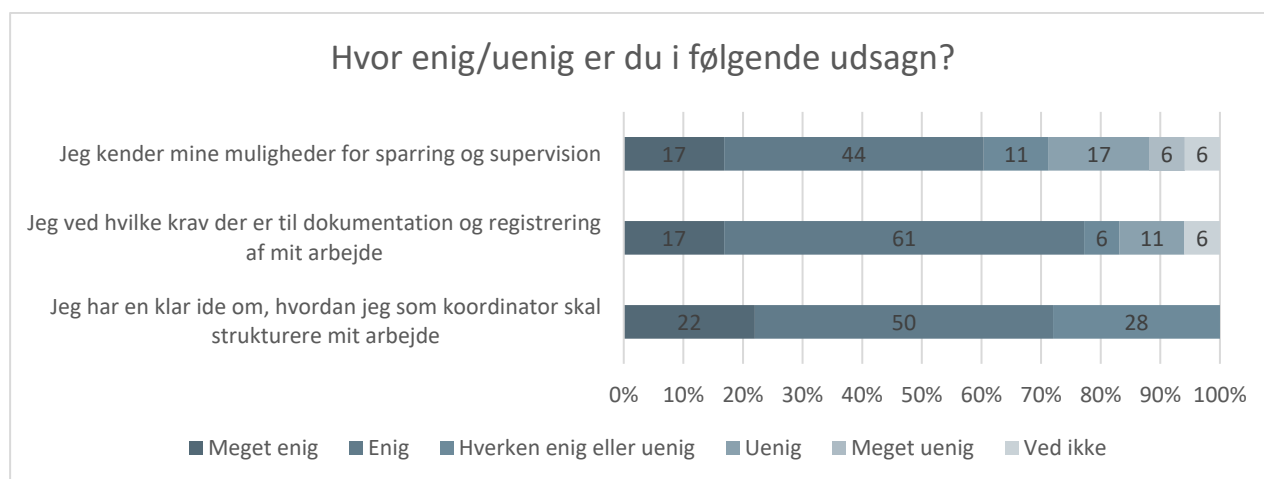
Flere af deltagerne har også efterlyst, at undervisningen og metoderne blev rettet til en bredere målgruppe end blot til personer i risiko for ekstremisme og/eller deres forældre. Dette er imødekommet fra både centerets, Rambølls og Oxford Researchs side, da det blev betragtet som en måde at holde redskaberne varme på – hvorment mentorer og forældrecoaches havde opnået erfaring med dem, inden de fik igangsat et egentligt mentor- eller forældrecoachforløb. Flere mentorer og forældrecoaches fortæller om brug af metoden til andre end målgruppen, men evalueringen kan ikke dokumentere omfanget heraf.

5.1.2 Kompetencer til at anvende metoden

En stor del af de involverede parter føler sig klædt på i forhold til at anvende de metoder og redskaber, der er blevet undervist i på uddannelsen. Dette kommer til udtryk ved, at koordinatorene har en klar idé om, hvordan de strukturerer deres arbejde, og har et overblik over krav i forhold til dokumentation og registrering. Mentorer og forældrecoaches har ligeledes en klar idé om, hvordan de skal strukturere deres arbejde, og kender også deres rolle i indsatsen.

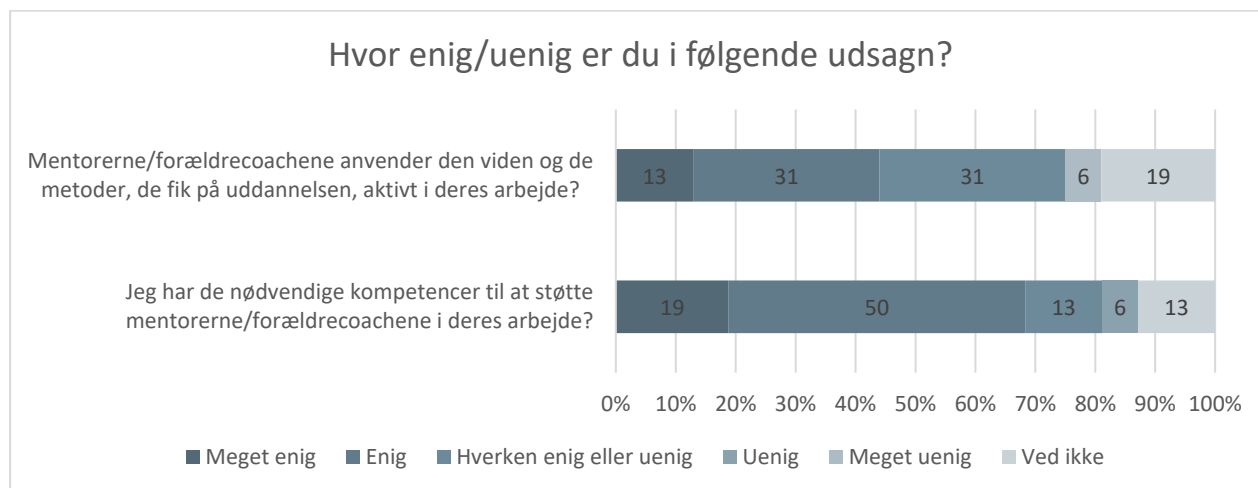
Således tilkendegiver 69 % af koordinatorene, at de har de nødvendige kompetencer til at støtte mentorerne og forældrecoaches i deres arbejde. 72 % af koordinatorene angiver, at de har en klar idé om, hvordan de skal strukturere deres arbejde. 78 % er klar over, hvilke krav der er til dokumentation og registrering.

Figur 8: Koordinatorernes kendskab til sparring og supervision, krav til dokumentation og strukturering af arbejdet

N = 18. Det er kun koordinatorene, der har modtaget disse spørgsmål.

Figur 9: Anvendelse af viden fra uddannelse og koordinators kompetencer til at støtte mentorer og forældrecoaches

N = 16. Det er kun koordinators, der har modtaget disse spørgsmål.

Mentorer, forældrecoaches og koordinators fremhæver i interviewene, at uddannelsen og opkvalificeringen har hjulpet dem med at blive mere bekendt med metoden, men at det var vanskeligt til at begynde med. En koordinator formulerer det således:

”I starten havde vi ikke så mange sager, så de [mentorerne] syntes, det var svært, når de ikke fik prøvet det af i praksis. De blev frustrerede over, at man ikke kunne prøve metoden af i virkeligheden”.

Den samlede metode er dog begyndt at komme ind under huden på mentorerne, i takt med at de gentagne gange har anvendt de konkrete redskaber og metoder i forhold til borgerne. Denne betragtning afspejler sig også i interviews med de koordinators, som kun har haft en enkelt eller meget få borgere i løbet af perioden. De har oplevet den samlede metode som meget kompleks og har derfor haft svært ved at anvende dele af metoden på de få borgere, de har haft. Det tyder således på, at der er nogle opstartsvanskeligheder i forbindelse med at anvende metoden.

En mentor beskriver disse indledende vanskeligheder:

”Det har været en svær metode at komme til at kende og bruge. Den har været meget detaljeret og tidskrævende og teknisk. Selv kompetencehjulet”.

En anden formulerer:

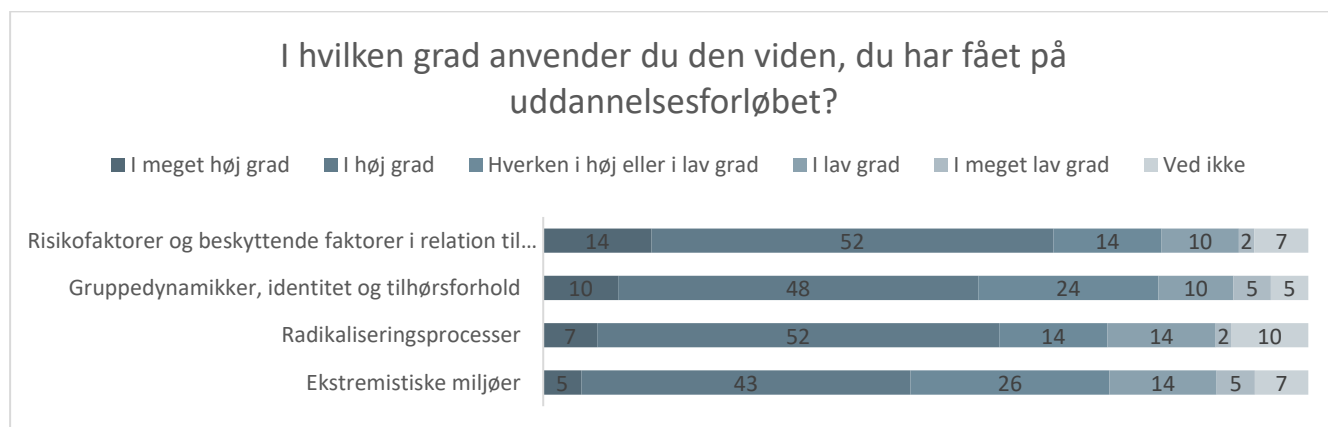
”Jeg var med ift. at bruge metoden. Vi har siddet med den foran vores skærm, og vi kom aldrig til at danse let. Slå op i det. Det kommer aldrig. Signs of Safety [Balanceret Risikovurdering] – den var simpel og gav et godt overblik og forståelse af, hvad man kunne sætte ind med”.

For nogle af mentorerne har det været svært at tilegne sig og på en systematisk måde anvende den samlede metode. Samtidig ses det også, at delmetoder eller redskaber har været lettere at anvende, fordi de appellerer til arbejdet med borgeren, som f.eks. her i citatet *Balanceret Risikovurdering*. Det fremgår også af figur 15 længere nede.

Omvendt påpeger mentorer og koordinatore, der har haft flere forløb, at den samlede metode er meget anvendelig i forhold til at flytte borgerne.

Mentorerne og forældrecoache er også blevet spurgt om, hvorvidt de anvender den viden, de har fået på uddannelsen. Den overvejende tendens er, at den anvendes af mellem halvdelen og to tredjedele af mentorerne/forældrecoache. Den mest anvendte viden er viden om risiko- og beskyttende faktorer, herefter kommer viden om gruppedynamikker og ekstremismeprocesser og endelig viden om ekstremistiske miljøer.

Figur 10: Anvendelse af viden fra uddannelsesforløbet

N = 42. Personer, der har angivet mentor- eller forældrecoachfunktion, har modtaget disse spørgsmål.

Der tegner sig således et billede af, at mentorer, forældrecoaches og koordinatore nok har været tilfredse med uddannelsen, men ikke nødvendigvis har følt sig klar til at anvende metoderne i forbindelse med et borgerforløb. Det er vanskeligt at vurdere, hvilke forhold der er mest betydningsfulde som årsag hertil, men det fremgår af data, at metoderne til dels har været vanskelige at lære, det tager tid, og at læringen har mødt yderligere vanskeligheder, i kraft af at deltagerne for det meste ikke har haft mulighed for at anvende metoderne på konkrete forløb i forlængelse af uddannelsen. Som sådan har overbygningsuddannelserne nok været afgørende for deltagerens fortrolighed med og kompetencer ift. metoderne.

5.2 RESSOURCER OG TID TIL INDSATSEN

Det varierer fra kommune til kommune, hvordan mentorenes og forældrecoaches tid bliver organiseret, og hvor meget koordinatorene kan disponere over dem. I nogle kommuner laver de en efterspørgsel på en bestemt mentor for at høre, om vedkommende har tid til et mentorforløb. En koordinator beskriver denne ordning således:

”Vi har ikke ledelsesbeføjelser. [Vores mentorer og forældrecoaches er] ad hoc-konsulenter på timebasis, så når de siger ja til mentorforløb, så står der i kontrakten, hvad vi kan forvente af dem. Vi kan godt ringe til mentoren og spørge, om de har tid. Hvis de har tid, så bliver de ansat på timebasis, hvor de aflønnes for det antal”.

I andre kommuner har koordinatoren ledelsesbeføjelser over mentorerne, og indsatsen er dermed prioriteret over mentorenes almindelige arbejde. Dette er kommet i stand gennem aftaler med mentorenes afdelingsledere og den overordnede ledelse. Denne ordning beskriver en koordinator således:

”Det kan jeg [bestemme over en mentors tid]. Jeg har en aftale med deres afdelingsleder. Det her er en prioriteret opgave, så jeg skal orientere om, at de har en opgave. Den har forrang til deres almindelige arbejde. Den er clearet hele vejen gennem deres ledelser”.

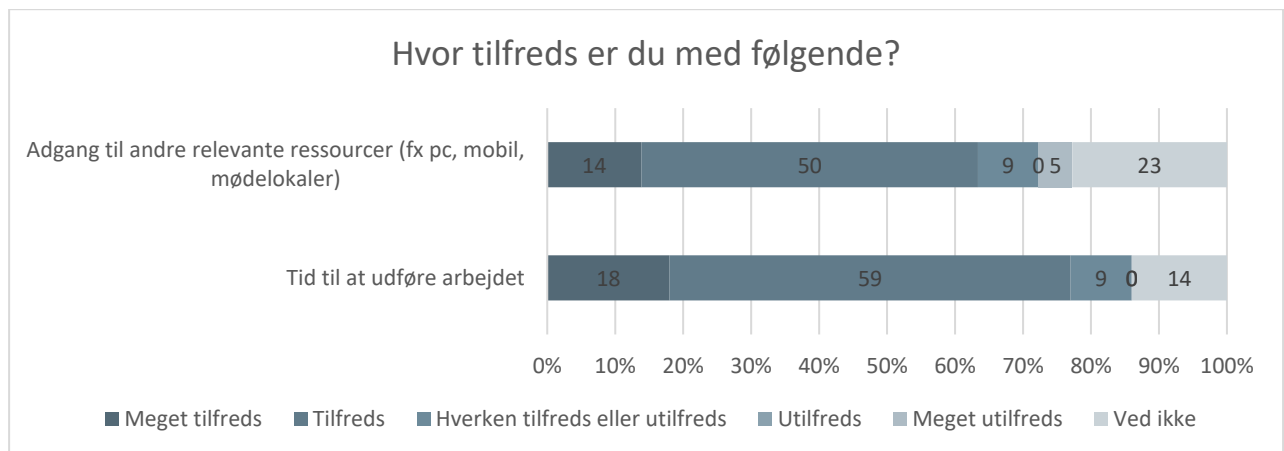
I nogle kommuner har man allokeret et antal timer til mentorerne og forældrecoaches, og koordinatorene kan så disponere over mentorer og forældrecoaches inden for den afsatte tid:

”Jeg har bedt om, at vi fra ledelsesniveau får indregnet 100 timer om året i alle mentorers og forældrecoaches plan. Så kan de metodetræne eller bruge timerne på at være mentor. Det er bygget ind i deres årsplaner. Der har tidligere været udfordringer med daglige ledere, hvor de ikke kunne forstå, hvorfor de skulle bruge tid på det”.

Vi har spurgt de mentorer og forældrecoaches, som har angivet, at de har haft et borgerforløb, hvorvidt de er tilfredse med den tid og de ressourcer, de har haft til rådighed. Overordnet set er tre fjerdedele af alle mentorer og forældrecoaches tilfredse med den tid, de har til at udføre det, og omkring to tredjedele er tilfredse med adgangen til øvrige ressourcer.

I surveyen angiver 77 % af de mentorer/coaches, som har erfaring med et borgerforløb, at de er tilfredse med den tid, de har til at udføre arbejdet, mens 64 % er tilfredse med deres adgang til ressourcer:

Figur 11: Tilfredshed med relevante ressourcer og tid til at udføre arbejdet

N = 22. Personer, der har modtaget disse spørgsmål, har angivet mentor- eller forældrecoachfunktion og har desuden startet mindst ét forløb.

5.3 MENTEES OG FORÆLDRE MODTAGER STØTTE

Afsnittets formål er at afdække, om og hvordan mentees og forældre modtager støtte. Da der kan være væsentlig variation mellem de enkelte i et forløb, er det også meget individuelt, hvilken og hvor meget støtte en mentee eller en forældre modtager i et forløb. Dette afhænger blandt andet af de allokerede ressourcer, borgerens behov og mentorens/forældrecoachens tilgang til forløbet. Det er således vanskeligt at sige noget generelt om omfang og karakter af støtten. Som nævnt tidligere har IT-systemet www.tilvaerelsesmestring.dk ikke været anvendt til at dokumentere borgerforløbene i det forventede omfang, hvorfor data herfra ikke er så anvendelige, som vi havde håbet.

Der er således kun foretaget registreringer om støtten til 8 borgere, og en undersøgelse af indsatsen for disse borgere viser, at støtten omhandler nedenstående:

- Præsentere borgeren for alternative fortællinger, der kan udfordre verdensforståelse
- Etablere bredere netværk, herunder familie, venner og fritidsliv
- Få tilknytning til arbejdsmarkedet og/eller uddannelse
- Understøtte eller starte psykiatrisk behandling
- Understøtte eller starte misbrugsbehandling
- Lære borgeren at forstå konsekvensen af egne handlinger
- Mødes og opbygge relation til mentor/coach
- Finde rette tilbud til borger
- Udredning
- Hjælpe med at skabe struktur og rammer og mestre tilværelsen
- Finde bolig
- Oplyse mentees forældre om situationen og inddrage dem i hjælpen.

Gennemgående for dokumentationen af indsætserne er, at der er en grundigere og mere detaljeret beskrivelse af borgerens udfordringer end i de fremadrettede planer og aftaler. Der er endvidere kun meget få beskrivelser af den udvikling, borgerne har udvist, og de fleste af disse er beskrivelser af, hvordan kontakten er ophørt, eller indsatsen er gået i stå.

Dette kan ikke anvendes til at dokumentere, at indsætserne ikke har virket, men vi kan konstatere, at der næsten udelukkende er eksempler på forløb uden nogen særlige resultater. Der kan dog være opnået resultater, som ikke er registreret i systemet.

Endvidere, som listen herover også viser, er der tale om indsætser og aftaler, som primært er rettet mod problemer, som ikke i sig selv er et udtryk for ekstremisme, såsom behandling for misbrug og psykisk sygdom, finde job og uddannelse, få kontakt til venner og familie, udrede borgeren, finde bolig osv. Kun få indsætser berører ekstremismespecifikke emner, såsom konfrontation af ekstreme holdninger.

Dette er ikke i sig selv et problem, i og med at indsatsen har til formål at øge borgerens tilværelsesmestring for via dette middel at nå målet om en reduceret risiko for ekstremisme.

En mentor formulerer det således:

”Det kommer til at ligne almindeligt socialt arbejde. Forskellen er, at man kan snakke om Vest- og ikke-Vesteuropa. Israel-Palæstina-konflikten osv. Man kan snakke om kultur, og det har jeg haft mange gode snakke om. Demokrati, ideologi og sådan noget. Det skal man være interesseret i, og man skal også vide noget, for det er jo svært at have en diskussion, hvis man ikke ved noget om det”.

En anden mentor understøtter dette:

”Det har været ift. deres enkelte ulykkeligheder. Ikke ift. samfundssikkerhed – fordi jeg ser ikke, at de selv direkte ville være anledning til at bringe andre mennesker i fare”.

Og en tredje siger:

”Der er noget i dem, som har vækket en bekymring, og derfor giver indsatsen også mening. Men de er kun i fare for at smadre deres eget liv”.

5.4 YDERLIGERE FUND OG VIRKSOMME MEKANISMER

Udover ovenstående kortsigtede virkninger har evalueringen gjort en række yderligere fund.

5.4.1 Samspil med øvrige indsætser i kommunerne

Mentorer og forældrecoaches arbejder i høj grad ud fra en blanding af de via uddannelsen tilførte kompetencer og deres eksisterende uddannelse og erfaring. De opererer således også i et fagligt rum, hvor de har berøring med de eksisterende kommunale tilbud, både til ekstremismetruede og til

almindelige, udsatte borgere, der har sociale og beskæftigelsesmæssige udfordringer. Surveyen med mentorer og forældrecoaches viser, at de oplever, at de metoder, de har lært på uddannelsen, spiller godt sammen med de metoder, der i øvrigt anvendes i kommunerne. Således oplever 48 %, at indsatsen spiller godt sammen med de øvrige indsatser og tilbud til målgruppen.

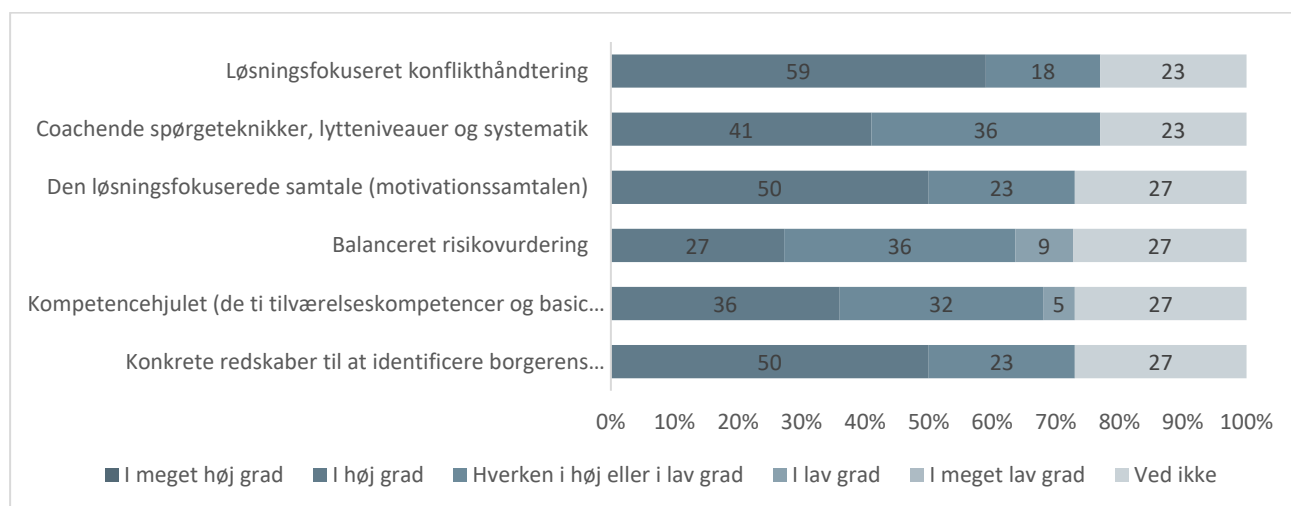
5.4.2 Erfaring med metoden er afgørende

Mentorer og forældrecoaches giver i både surveyen og i interviews udtryk for, at den samlede metode er vanskelig at lære, at kompetencerne rustet eller aldrig rigtigt bliver opøvet uden praktisk erfaring. De fortæller, hvordan de glemmer metoden, når der ikke er borgere at afprøve den på, og hvordan det kan være svært at begynde at anvende metoden, når den er blevet rusten. Overbygningsuddannelsen med det tydelige fokus på at øve sig i metoden har i noget omfang kompenseret for dette videnstab, ligesom muligheden for at anvende metoden på andre målgrupper (fx kriminalitetstruede) har bevirket, at mentorerne kan øve sig.

5.4.3 Metoderne er mindre velegnede til forældre

Metoderne, som mentorer og forældrecoaches undervises i, er rettet mod forløb med både mentees og forældre. Ifølge de mentorer og forældrecoaches, som har erfaring med borgerforløb, forekommer metoderne umiddelbart mindre egnede til forældrecoachforløb. Figuren herunder viser således, at halvdelen af alle mentorer og forældrecoaches i lav grad finder kompetencehjulet egnet til forældrecoachforløb.

Figur 12: Metodens egnethed til forældre

N = 22. Personer, der har modtaget disse spørgsmål, har angivet mentor- eller forældrecoachfunktion og har desuden startet mindst ét forløb.

Til denne analyse skal det bemærkes, at der har været relativt få forældrecoachforløb, og at udsagnskraften derfor er begrænset.

6. Resultater på mellemlangt sigt

Det følgende kapitel omhandler resultaterne på mellemlangt sigt, som i forandringsteorien særligt fokuserer på metodefidelitet og udbytte for mentees og forældre.

Den følgende tabel giver overblik over målopfyldelsen af resultater på mellemlangt sigt.

Tabel 6: Resultater på mellemlangt sigt

● = forventet eller bedre ● = mindre end forventet ● = begrænsede fremskridt ○ = ingen eller begrænsede data

Mål	Resultat	Vurdering-
Mentorer, forældrecoaches og koordinatore er tro mod metoden (høj grad af metodefidelitet).	Metoden er i høj grad anvendt som supplement til mentorenes og forældrecoaches eksisterende udvalg af metoder og redskaber. Således vælges dele af metoden ud i arbejdet med mentee/forældre. <i>Kilder: tilværelsesmestring.dk, survey og interviews med mentorer og forældrecoaches</i>	●
Borgere og forældre får styrkede tilværelseskompetencer. Forældre støtter deres barn i at indgå i prosociale fællesskaber.	Survey og interviews viser, at mentorer og forældrecoaches vurderer, at indsatsen i høj grad er med til at styrke mentees' og forældres tilværelseskompetencer, støtte dem i at indgå i prosociale fællesskaber og mindske risikoen for ekstremisme. Det kvantitative datagrundlag er for begrænset og for usikkert til at kunne af- eller bekræfte dette.	○
Borgeren får styrket motivation og mulighed for positiv forandring og holder sig fri af adfærd forbundet med radikalisering/ekstremisme.	Samlet set vurderes det, at datagrundlaget er for spinkelt til at udlede konklusioner om mentees' og forældres udbytte af indsatsen. <i>Kilde(r): tilværelsesmestring.dk, spørgeskemaundersøgelse og interviews blandt koordinatore, mentorer og forældrecoaches 2018</i>	

6.1 METODEFIDELITET

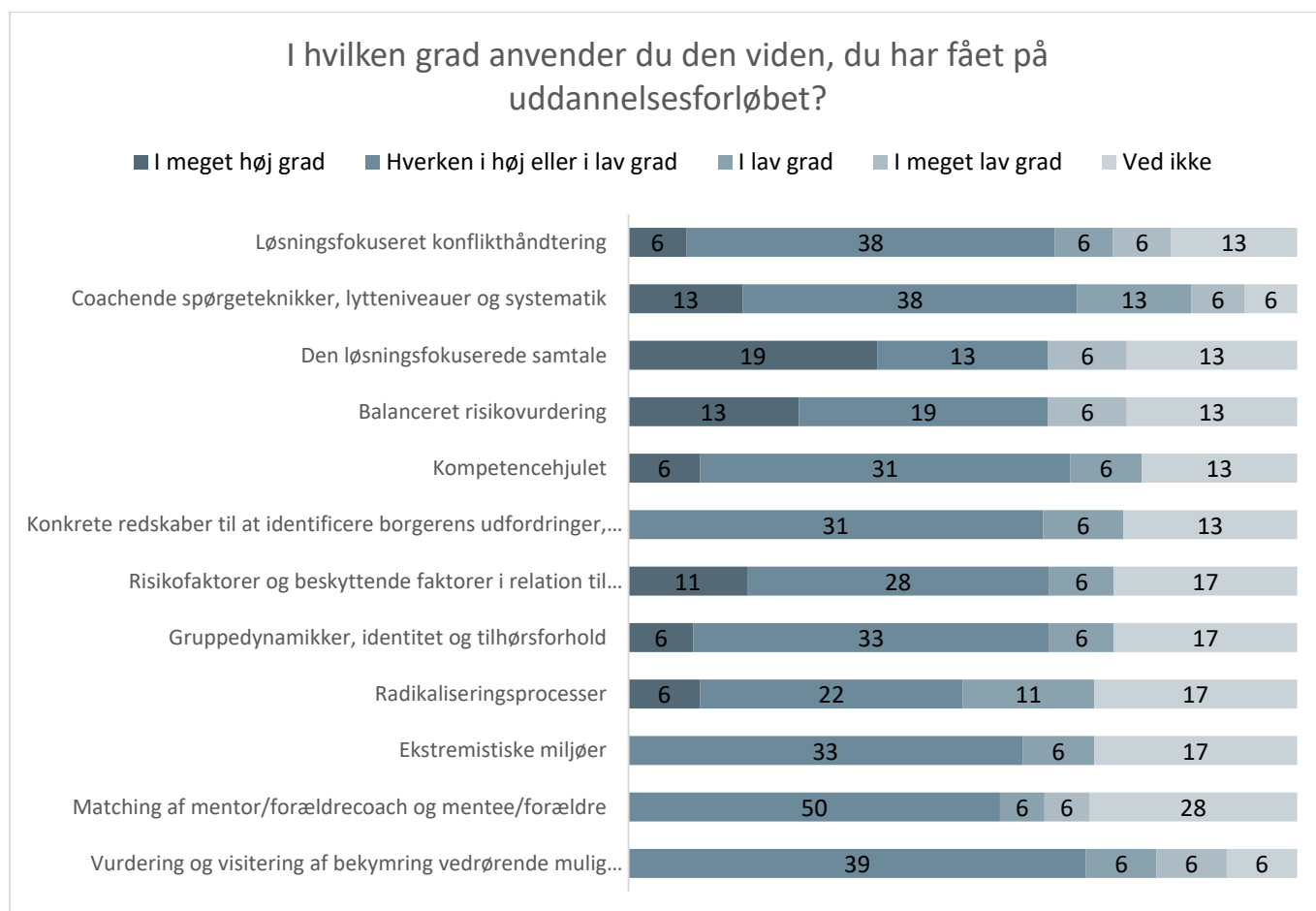
I forhold til vurderingen af metodefidelitet – altså i hvor høj grad mentorer og forældrecoaches anvender metoden og redskaber efter hensigten – har evalueringen to kilder. Den ene er en vurdering fra mentorer og forældrecoaches, og den anden er data fra tilværelsesmestring.dk. Afsnittet her starter med vurderingen fra koordinatore, mentorer og forældrecoaches.

I forhold til en forståelse af den nedenstående analyse, skal det understreges, at gode resultater for borgerne ikke kun kan opnås ved at følge metoden tæt. Det er muligt, at der opnås bedre resultater ved at afvige fra metoden eller ved helt at undlade at bruge den. Årsagen til, at evalueringen har fokus på metodefidelitet er en undersøgelse af sammenhængen mellem metoden og resultaterne – altså hvorvidt det er metoden, der skaber evt. gode resultater. I det omfang, der er skabt gode resultater, men metoden ikke er fulgt er det ikke muligt at vurdere, i hvor høj grad metoden kan anvendes til at opnå disse resultater.

6.1.1 Vurdering fra koordinatorene, mentorer og forældrecoaches

44 % af koordinatorene angiver, at de i høj grad anvender den viden, de har fået på uddannelsesforløbet, til vurdering og visitering af mulige ekstremismetruede. Kun 11 % anvender i høj grad viden til at matche borger med mentor.

Figur 13: Koordinatorers anvendelse af viden fra uddannelsen

N = 18. Det er kun koordinatorene, der har modtaget disse spørgsmål.

En koordinator fortæller om fordelene ved at anvende de metoder og redskaber, de er blevet undervist i:

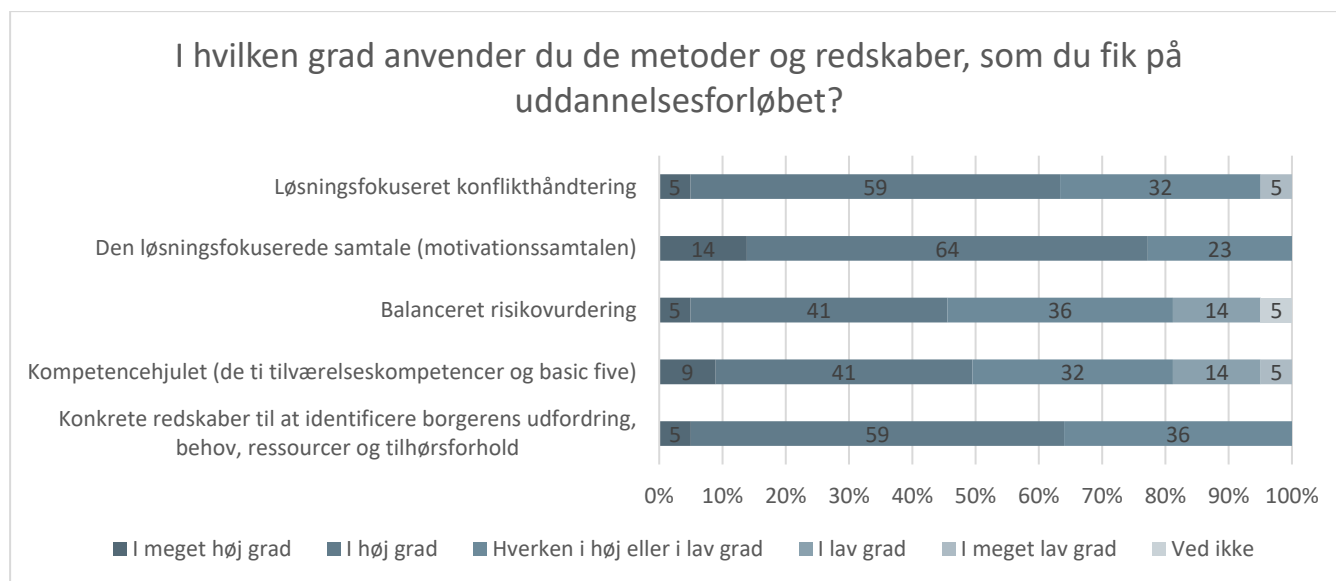
”Jeg synes helt klart, at de værktøjer, som er blevet udviklet, hjælper med at holde en rød tråd og sikre systematik. Vi måler på det samme og kan lave sammenligninger. Alle er unikke og skal behandles ud fra deres behov. Men jeg og vores andre koordinatører er rigtig glade for det måleredskab. Et godt bud på at skabe systematik og skabe fællessprog på tværs af kommuner, så vi taler om de samme ting, måler på det samme”.

En anden koordinator fortæller om, at metoderne ikke har været så vanskelige at anvende, når de først fik dem ind under huden, og når de justerede lidt på metoden:

”Jeg synes, det har virket. På de sager, vi har haft, har de fungeret godt. Hvis vi ser, at lige nu handler det om noget andet, så bruger vi det. De er tro mod håndbogen. Frygten var, at de ville være for komplekse, men så blev vi enige om, at det ikke er relevant at tale hele hjulet igennem.”.

De metoder og redskaber, som mentorer og forældrecoaches fik på uddannelsesforløbet, benyttes i varierende grad. Den mest anvendte af metoderne, den løsningsfokuserede samtale, benyttes i høj grad af 78 % af de mentorer/forældrecoaches, som har erfaring med borgerforløb, mens den mindst anvendte metode, balanceret risikovurdering, i høj grad benyttes af 46 %.

Figur 14: Mentorer og forældrecoaches anvendelse af metoder og redskaber

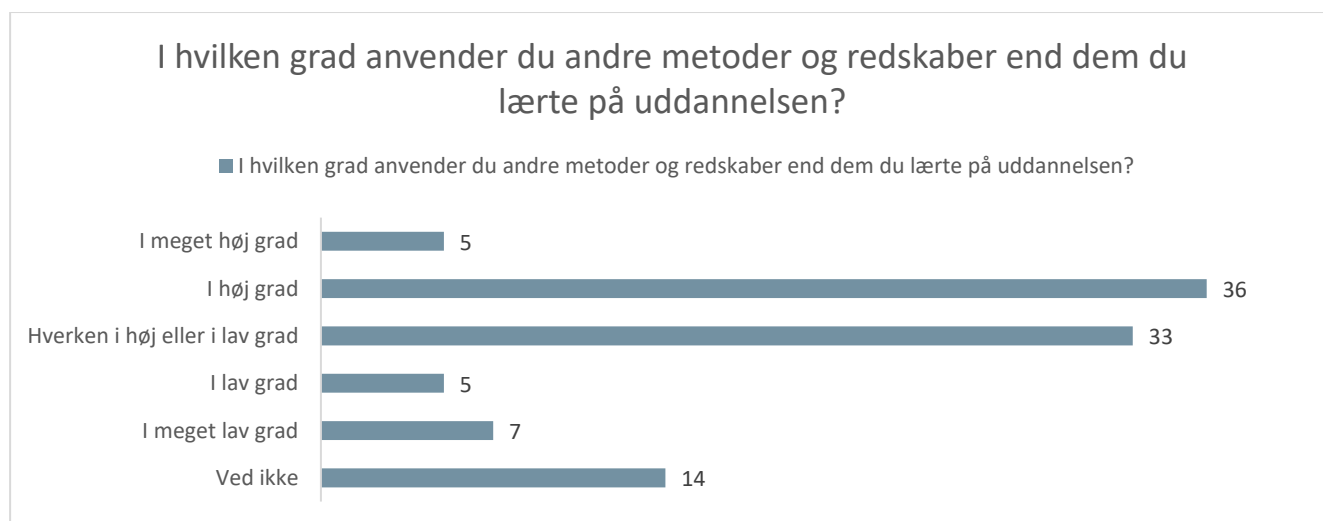
N = 22. Personer, der har modtaget disse spørgsmål, har angivet mentor- eller forældrecoachfunktion og har desuden startet mindst ét forløb.

Det er meget individuelt, hvilke redskaber og metoder de enkelte mentorer og forældrecoaches har fået gode erfaringer med og anvender. Denne mentor formulerer en balancegang, som går igen hos mange mentorer og forældrecoaches:

”Altså, jeg vil sige, foruden kompetencehjulet og Signs of Safety [Balanceret risikovurdering], så har jeg ikke brugt de andre for at være helt ærlig. Det er et godt redskab. Udfordringen er, at en borger, der har rod i systemet og er udfordret på mange områder, der er det et stort stykke papir at lægge frem. Med meget skriv på. Kogt lidt ned og taget ud, så er det et godt værktøj. Hvis man har et forløb, der er langt nok, så man kan komme til at tale om emnerne, og sætte de her kager sammen, så tror jeg godt, man kan bruge det. For dem jeg har haft, har det været for uoverskueligt og stort på én gang”.

Det tyder imidlertid på, at mentorer og forældrecoaches kombinerer de metoder og redskaber, de har lært på uddannelsen, med andre redskaber, som de har erfaring med at anvende fra deres tidligere arbejde. Kun 13 % angiver, at de ikke bruger andre redskaber og metoder:

Figur 15: Mentorer og forældrecoaches anvendelse af andre metoder

N = 42. Personer, der har angivet mentor- eller forældrecoachfunktion, har modtaget disse spørgsmål.

En mentor uddyber dette:

”Det er dumt, hvis man ikke justerer efterhånden. Vi justerer internt i forhold til vores behov. Men jeg vil bare sige, at det ikke er sådan, at værktøjet fuldstændig ændrer sig. Vi bruger også vores egne metodikker. Der må være en vis form for metodefrihed, men ikke sådan, at vi ikke bruger værktøjer, fordi værktøjerne giver en fælles struktur, som der har været brug for”.

Den manglende brug af de konkrete redskaber og metoder handler for mange om, at de ikke har vænnet sig til det – og måske heller ikke giver det en chance. En mentor formulerer udfordringen med en manglende forpligtelse over for metoderne meget præcist:

”Det er jeg ualmindeligt dårlig til. Jeg har bare ikke lige fået det ind under huden. Jeg har ikke prøvet det nok. Jeg bruger det som delredskab. Det handler om det med bekymringerne om at få fyret hele listen af og så udvælge et element. Jeg bruger det på min egen facon”.

Gennem den opfølgende undervisning har det også virket, som om mentorerne har kunnet se meningen med metoderne, redskaberne og selve dokumentationssystemet. Når det har fungeret bedst, har nogle mentorer kunnet se en intern sammenhæng imellem disse elementer, og IT-systemet har ligefrem kunnet være med til at understøtte en høj metodefidelitet. En mentor formulerer det således:

”Selve tilværelsesmestring.dk tvinger en til, at man bruger det hele – så jeg har brugt det hele”.

Denne interne sammenhæng har sandsynligvis også været en medvirkende årsag til den relativt lave fidelitet, da IT-systemet har tvunget mentorerne/forældrecoache til at tage hele pakken eller gå i en stor bue uden om den. Og brug af den fulde metode har i mange tilfælde ikke været kompatibelt med det praktiske arbejde med mentees/forældre:

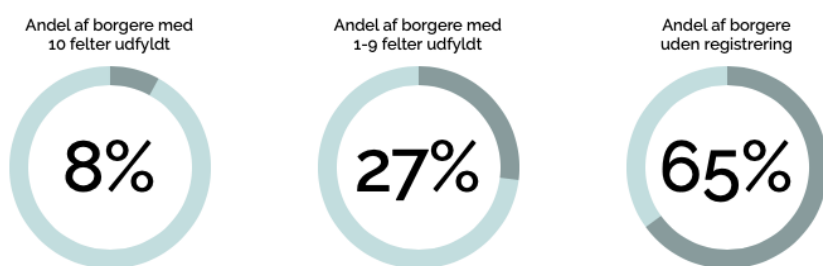
”Jeg har ikke brugt det i praksis. Når hverdagen kører, så skal det være let tilgængeligt og brugbart, fordi der er mange andre ting, der også trækker. Så jeg har ikke brugt det”.

6.1.2 Fidelitetsdata fra tilværelsesmestring.dk

Som tidligere berørt viser IT-systemet, at mentorer/coaches kun i begrænset grad har anvendt de elektroniske hjælpemidler, som tilværelsesmestring.dk tilbyder. Det er ikke til at sige, om de i stedet har anvendt disse redskaber og hjælpemidler på andre platforme/på papir, eller om de slet ikke har anvendt dem. Ovenstående kvalitative data peger på, at metoden og redskaberne kun i mindre grad er anvendt systematisk.

IT-systemet viser, at udrednings-, planlægnings- og progressionsskemaet (UPP) kun er anvendt ved ca. en tredjedel af de registrerede forløb, og kun ved 2 forløb er samtlige 10 felter udfyldt.

Figur 16: Andel af mentees og forældre med en udfyldt UPP

N = 26

Står disse tal til troende, er UPP'en ikke blevet anvendt efter hensigten.

Til gengæld har ca. to tredjedele af forløbet indebåret mindst én registrering af kompetencehjulet, men kun i 11 af de 26 forløb er kompetencehjulet udfyldt mere end én gang. Data fra tilværelsesmestring.dk peger således på, at i lidt under halvdelen af forløbene har mentor/forældrecoach arbejdet

systematisk med kompetencehjulet. Det kan ikke afvises, at mentorerne og forældrecoaches har anvendt kompetencehjulet systematisk (fx på papir) uden at registrere det i IT-systemet, men i interviewene er der ingen eksempler herpå.

Ved hver registrering i kompetencehjulet er mentorer og forældrecoaches blevet spurgt om anvendelsen af forskellige dele af metoden. Medtaget i analysen er kun de forløb, hvor der er mere end én besvarelse – dvs. hvor vi kan se udviklingen i brug af metoden over tid. Ligeledes er der kun medtaget besvarelser fra mentorforløbene, da der er registreret for få forældrecoachforløb. Følgende gør sig gældende:

- I starten af forløbene mødes mentorerne typisk hver uge (40 %) eller hver anden uge (40 %). Senere i forløbene er det mere normalt, at man kun mødes en gang om måneden (20 %) eller sjældnere end hver 3. måned (20 %).
- 90 % af mentorerne angiver, at de i høj eller nogen grad anvender empatisk kommunikation, herunder aktiv lytning.
- 70 % af mentorerne angiver, at de i høj eller nogen grad anvender de løsningsfokuserede samtaleteknikker.
- 30 % af mentorerne angiver, at de i høj eller nogen grad anvender principperne for løsningsfokuseret konflikthåndtering. Senere i forløbene er det kun 10 %.
- I starten af forløbene forsøger mentorerne typisk at bidrage til inddragende netværksmøder (70 %) Senere i forløbene gælder dette kun for 30 % af forløbene.

Samtlige datakilder taget i betragtning er konklusionen, at mentorer og forældrecoaches sjældent bruger alle delene af metoden i forløbene med borgerne. De faglige metoder og redskaber er således mere blevet brugt ad-hoc, og er i højere grad blevet anvendt som et analytisk-teoretisk bagtæppe eller som en måde at blive inspireret og etablere nogle rammer for indsatsen.

Den indsats, der er blevet gennemført med mentees og forældre, har således meget til fælles med en helhedsorienteret mentorindsats, og mentorer og forældrecoaches har anvendt dele af metoden og nogle af redskaberne ind i arbejdet, når de har syntes, at det gav mening for forløbet. Undervisningen har således i højere grad udvidet mentorernes og forældrecoaches faglige ballast og værktøjskasse end defineret den måde, de har arbejdet på.

Som bemærket indledningsvist i dette afsnit, så betyder en lav metodefidelitet ikke, at mentorer og forældrecoaches har udført et dårligt arbejde. Den lave fidelitet tyder i denne evaluering tværtimod på at have årsag i mentorernes og forældrecoaches forsøg på at bruge metoden bedst muligt sammen med borgerne. Ift. evalueringen har den lave metodefidelitet dog den betydning, at det begrænser muligheden for at undersøge, hvad det er der evt. virker for borgerne.

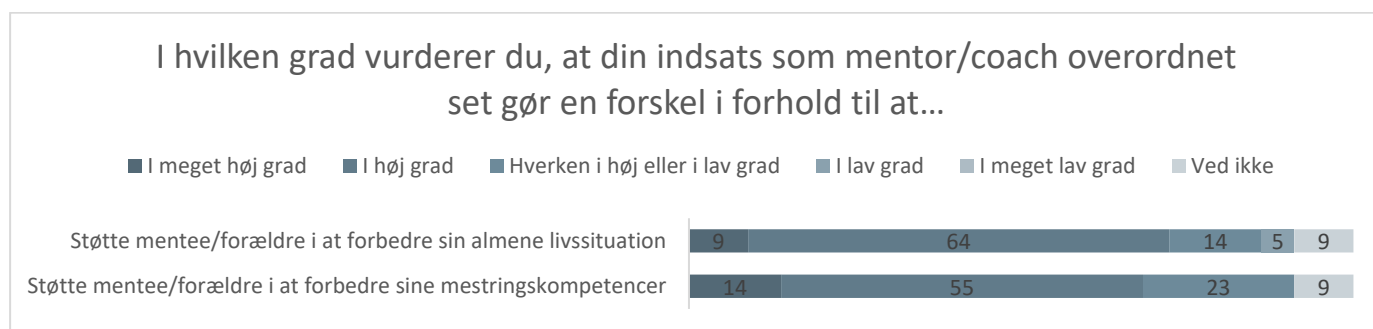
6.2 UDBYTTET FOR MENTEES OG FORÆLDRE

I forhold til vurderingen af udbyttet for mentorer og forældre har evalueringen to kilder. Den ene er vurderinger fra mentorer og forældrecoaches, den anden er progressionsdata fra IT-systemet tilværelsesmestring.dk. Vi starter med vurderingen fra mentorer og forældrecoaches.

6.2.1 Vurdering fra mentorer og forældrecoaches

69 % af de mentorer/forældrecoaches, som har haft borgerforløb, vurderer, at indsatsen i høj eller meget høj grad støtter borgeren i at forbedre sine mestringskompetencer, og 73 % vurderer, at indsatsen i høj eller meget høj grad er med til at forbedre borgerens almene livssituation, f.eks. i forhold til evnen til at indgå i sociale fællesskaber.

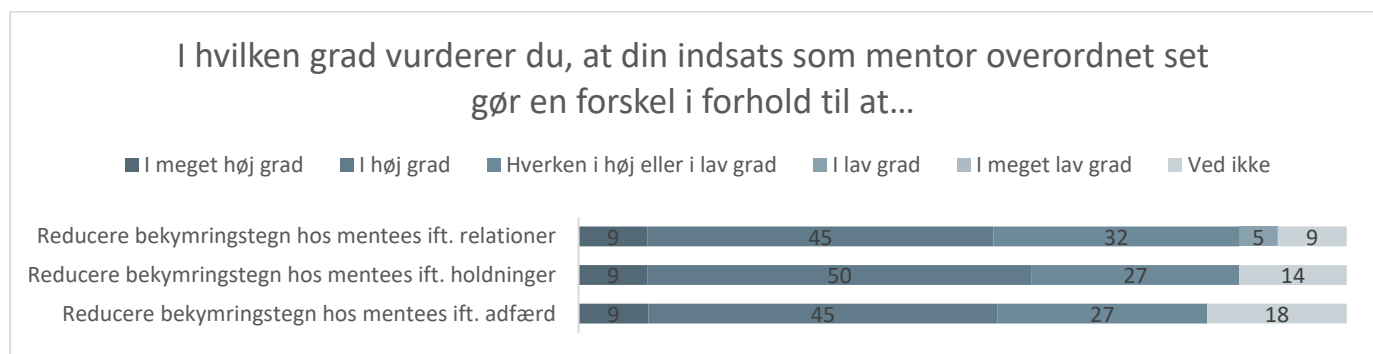
Figur 17: Mentorer og forældrecoaches vurdering af mentees og forældres udbytte ift. livssituation og mestringskompetencer

N = 22. Personer, der har modtaget disse spørgsmål, har angivet mentor- eller forældrecoachfunktion og har desuden startet mindst ét forløb.

Ligeledes vurderer ca. 55-60 % af samme gruppe, at indsatsen er med til at reducere forskellige bekymringstegn hos de mentees, de har haft forløb med.

Figur 18: Mentorer og forældrecoaches vurdering af mentees og forældres udbytte ift. relationer, holdninger og adfærd

N = 22. Personer, der har modtaget disse spørgsmål, har angivet mentor- eller forældrecoachfunktion og har desuden startet mindst ét forløb.

Adspurgt om, hvorvidt indsatsen virker, siger en koordinator:

”Ja, det ved jeg, at den gør. Om man kan sige, at det forhindrer nogen i at lave noget dumt, nej. Men jeg ved dem, vi har haft, der er en, som er kommet i ordentlig behandling. Vi har haft en, som har fået rystet bekymring af sig. De har fundet en ny måde at kommunikere på, så han ikke behøver at trække sig ind i en religion for at få det til at fungere. Vi har også haft en pige, der har været gift med en, der har lavet noget alvorlig kriminalitet, og hende har vi fået væk fra ham og på et bedre spor”.

En mentor fortæller ligeledes:

”Jeg kan på de to af dem mærke stor forskel på dem. At de er blevet mere afslappede. De kan være meget sort/hvid-tænkende. Vise dem en anden vej. At man godt kan være muslim uden at være ekstrem, og det synes jeg er lykkedes. En af dem ser jeg stadigvæk lidt tilfældigt i byen. Og der kan jeg se, at han har ændret påklædningsstil. Der skete mange ting, at man godt kunne snakke med kvinder, uden man skulle gifte sig med dem”.

En anden mentor beskriver resultaterne af sin indsats således:

”Min fornemmelse er, at det har været med til at sætte fokus på det, der fungerer, i stedet for det, som ikke fungerer. Det er en sund tilgang for de folk. Det kan rykke folk ud af deres mønster. Min mentee blev skubbet ud af det og har fået en ny retning”.

De fleste mentorer og forældrecoaches beskriver, at de ofte ikke er i tvivl om, at indsatsen har virket for mentees/forældre. De ord, de sætter på virkningen, beskriver ikke nødvendigvis de helt store ryk og udviklinger, men snarere handler det om ændringer i holdninger og mindsets, som er tegn på, at vedkommende er blevet bremset i en uhensigtsmæssig udvikling. Det varierer dog fra forløb til forløb, som citatet ovenfor også påpeger.

6.2.2 Progressionsdata fra tilværelsesmestring.dk

Som nævnt flere steder i rapporten er der blevet indrapporteret væsentligt færre data fra mentorer og forældrecoaches om borgerforløbene end forventet. Nogle steder er det så få data, at de ikke har kunnet anvendes til analysen.

Som del af den daglige brug af tilværelsesmestring.dk har mentorer/forældrecoaches hver anden måned skullet foretage en afbalanceret risikovurdering. Ud af de registrerede 26 forløb er der imidlertid kun foretaget 8 registreringer, og kun i 6 forløb er der foretaget mere end én registrering. I de 6 forløb er der en udvikling fra 1,8 til 2,5. 2 betyder ’i nogen grad bekymrende’, mens 3 betyder ’i ringe grad bekymrende’. En lille, men positiv udvikling for de 6 borgere.

Lidt bedre står det til i forhold til registrering i kompetencehjulet, hvor der er mere end én registrering i 11 af de 26 forløb. I $\frac{3}{4}$ af disse forløb er den sidste måling ringere end den første måling, hvilket er et udtryk for tilbagegang i borgerens tilværelsesmestring (eller en øget indsigt i egen situation). Der er imidlertid tale om en meget begrænset bevægelse.

Der har været så store usikkerheder forbundet med registreringen i kompetencehjulet og i den afbalancerede risikovurdering, og sammen med det meget begrænsede datagrundlag betyder det, at vi ikke kan tillægge disse værdier nogen vægt i forhold til en vurdering af borgernes udbytte af forløbene.

7. Metode og datagrundlag

I evalueringens analysedesign har vi brugt en mixed methods-strategi – også kaldet metode- og kilde-triangulering. Derigennem har vi sikret, at evalueringens genstandsfelter belyses fra flere vinkler af flere forskellige metoder og kilder, som hver især belyser væsentlige aspekter af det undersøgte og dermed supplerer hinanden i dataindsamlingen. Der er benyttet flere dataindsamlingsmetoder i inde-værende evaluering:

- Registreringer fra Rambøll vedrørende deres uddannelsesforløb
- Data fra Tilværelsesmestring om resultater og metodefidelit
- Spørgeskema udsendt til koordinatore, mentorer og forældrecoaches
- Seks interviews med koordinatore, mentorer og forældrecoaches.
- Interviews med projektleder i Rambøll og centret

7.1 REGISTRERINGER OG SPØRGESKEMAUNDERSØGELSE

Vi har anvendt data fra Rambøll til at opgøre antallet af personer, der har deltaget i de uddannelsesforløb, som Rambøll har stået for. I 2017 blev uddannelsen ændret, så personer med grunduddannelsen er i stand til at arbejde som både mentor og forældrecoach.

Foruden uddannelsesregistreringerne har vi udsendt et spørgeskema til alle koordinatore, mentorer og forældrecoaches, der har været registreret i Tilværelsesmestring.dk. Spørgeskemaundersøgelsen har haft til formål at sikre en generaliserbarhed i forhold til de resultater, evalueringen har fundet frem til. Den skal således afdække indsatsen i bredden. Spørgeskemaundersøgelsen har derfor i høj grad været benyttet til at afdække, *hvad* indsatsen har opnået, og ikke *hvordan* det er blevet opnået. *Hvordan* omhandler de virksomme mekanismer og forudsætninger for indsatsen, hvilket i højere grad belyses kvalitativt.

Spørgeskemaundersøgelsen er blevet besvaret af 47 respondenter af 100 mulige besvarelser, hvilket giver en svarprocent på 47. Herudover er der 9 %, der kun har besvaret spørgeskemaet delvist. Disse respondenter er inkluderet i analysen, så længe de har afgivet et svar. Vi har fra nogle personer modtaget mails om, at de ikke har ønsket at svare, fordi de ikke har haft nogen mentor- eller forældrecoachforløb. Hvis dette er en tværgående tendens, vil resultaterne være præget af mentorer/coaches, der har haft ét eller flere forløb. Da mentorenes og forældrecoaches svar omhandler indsatsen, vurderer vi ikke, at det udgør et problem for evalueringen af indsatsen.

Til projektet udviklede evaluator et specialdesignet IT-system, som mentorer/forældrecoaches skulle anvende til at registrere deres sager i – og som også fungerede som støtte til at anvende metoder og redskaber sammen med borgerne. IT-systemet var relativt avanceret, og brug af det indebar omfattende registrering. Mentorer/forældrecoaches har kun i begrænset grad anvendt systemet, hvorfor evalueringen ikke har tilstrækkelige kvantitative data for metodefidelit og borgerprogression og må forlade sig på kvalitative data fra et mindre antal mentorer/forældrecoaches og koordinatore.

Evaluator har løbende ydet støtte til registrering og holdt flere oplæg på netværks- og undervisningsdage om nødvendigheden af registreringen. Det er imidlertid ikke lykkedes at få mentorerne/forældrecoachene til at registrere deres forløb i særlig stort omfang. Der er sandsynligvis flere årsager her-til:

- IT-systemet er designet ud fra en forudsætning om, at mentorer/coaches anvender metoderne systematisk og ud fra metodens redskaber. Metoden er udviklet til at blive anvendt på papir, men IT-systemet tilbyder en elektronisk platform til at gøre dette. Formodningen var, at IT-systemet ville understøtte og lette det arbejde, som mentorer/coaches i forvejen skulle gøre. Det har efterfølgende vist sig, at mentorerne/coachene ikke arbejder systematisk med metoderne og derfor heller ikke bruger de tilhørende redskaber i særlig høj grad – hvorfor IT-systemet ikke betragtes som en hjælp, men som en registreringsbyrde, som ikke støtter dem i deres arbejde. IT-systemet tvinger dem til at bruge alle dele af metoden, og det er ikke sådan, de arbejder i praksis. Derfor fravælges IT-systemet.
- Der har været mistro til IT-systemets sikkerhed og databeskyttelse.
- Der kan gå lang tid fra undervisningen i metoderne og IT-systemet, til mentor/coach rent faktisk får et borgerforløb. I den mellemliggende tid kan man glemme, hvordan man logger ind, og hvordan systemet skal bruges. Evaluator har hjulpet i flere sådanne situationer, men det er sandsynligt, at det ikke er alle, der har søgt hjælp til at komme i gang med at bruge systemet.
- IT-systemet blev forsinket, hvorfor det blev indledt forløb inden de kunne registreres.
- Registrering i systemet er ikke blevet italesat som en nødvendig betingelse for at indgå i projektet. En enkelt kommune har slet ikke anvendt systemet.

7.2 INTERVIEWS

Som beskrevet i ovenstående afsnit benytter vi interviews til at få en dybere forståelse for initiativet. Det bidrager til en øget forståelse for, hvad der virker, hvilke barrierer der kan være, og hvilke faktorer der kan fremme initiativerne.

Der er gennemført interviews med seks personer, der har haft rollen som enten koordinator eller mentor/coach. Interviewpersonerne er udvalgt på baggrund af rolle i indsatsen og med en geografisk spredning, så evalueringen har haft mulighed for at afdække forskellige tilgange. Personerne har som minimum været på den uddannelse, som svarer til deres rolle i indsatsen, men flere af interviewpersonerne har deltaget i flere af uddannelserne.

De kvalitative interviews er gennemført som semistrukturerede interviews og har taget udgangspunkt i den række spørgsmål og tematikker, der ønskedes afdækket. Denne tilgang er præget af en vis åbenhed, hvor rækkefølge og formulering af spørgsmål varierer fra interview til interview. Den åbne tilgang har givet informanten mulighed for at tale frit inden for de tematikker, som interviewguiden bygger på, hvor interviewer har haft mulighed for at stille uddybende spørgsmål. Fordelen ved denne tilgang er dens fleksibilitet i forhold til at lade informanten tale frit samt muligheden for at følge op og spørge ind til de svar, der gives.

DANMARK

Oxford Research A/S
Falkoner Allé 20
2000 Frederiksberg
Danmark
Tel: (+45) 3369 1369
office@oxfordresearch.dk

NORGE

Oxford Research AS
Østre Strandgate 1
4610 Kristiansand
Norge
Tel: (+47) 4000 5793
post@oxford.no

SVERIGE

Oxford Research AB
Norrandsgatan 11
103 93 Stockholm
Sverige
Tel: (+46) 08 240 700
office@oxfordresearch.se

FINLAND

Oxford Research Oy
Helsinki:
Fredrikinkatu 61a, 6krs.
00100 Helsinki, Suomi
www.oxfordresearch.fi
office@oxfordresearch.fi

BRUXELLES

Oxford Research
C/o ENSR
5. Rue Archimède
Box 4, 1000 Brussels
www.oxfordresearch.eu
office@oxfordresearch.eu

LATVIJA

Baltijas Konsultācijas, SIA
Vīlandes iela 6-1
LV-1010, Rīga, Latvija
Tel.: (+371) 67338804
info@balticconsulting.com
www.balticconsulting.com